

Autorité de protection des données
Gegevensbeschermingsautoriteit

Advies nr. 169/2023 van 18 december 2023

Betreft: een voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 20 januari 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen, wat betreft de begeleiding bij interlandelijke adoptie, het decreet van 29 juni 2012 houdende de organisatie van pleegzorg en het decreet Binnenlandse Adoptie van 3 juli 2015, wat betreft de invoering van een gezamenlijk voortraject pleegzorg-adoptie (CO-A-2023-477)

Sleutelwoorden: interlandelijke adoptie – specifiek gegevensbeschermingshoofdstuk – afbakening gegevenscategorieën – gerechtelijke gegevens (art. 10 AVG) – gegevens over het seksuele leven (art. 9 AVG) – genuanceerd bewaarbeleid – adviserende experts als betrokkenen

Het Kenniscentrum van de Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna de "Autoriteit"), aanwezig: mevrouw Juline Deschuyteneer, mevrouw Cédrine Morlière, mevrouw Nathalie Raghenon en mevrouw Griet Verhenneman en de heren Yves-Alexandre de Montjoye, Bart Preneel en Gert Vermeulen;

Gelet op de wet van 3 december 2017 tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit, inzonderheid op artikelen 23 en 26 (hierna "WOG");

Gelet op artikel 25, lid 3, WOG volgens hetwelk de beslissingen van het Kenniscentrum bij meerderheid van stemmen worden aangenomen;

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (hierna "AVG");

Gelet op de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens (hierna "WVG");

Gelet op het verzoek om advies van mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (hierna "de aanvrager"), ontvangen op 03/10/2023;

Gelet op de bijkomende inhoudelijke toelichting en stukken, ontvangen op 04/12/2023 en op 05/12/2023;

Brengt op 18 december 2023 het volgend advies uit:

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De aanvrager verzoekt om het advies van de Autoriteit aangaande artikelen 32, 33, 34 en 35 van een voorontwerp van decreet *tot wijziging van het decreet van 20 januari 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen, wat betreft de begeleiding bij interlandelijke adoptie, het decreet van 29 juni 2012 houdende de organisatie van pleegzorg en het decreet Binnenlandse Adoptie van 3 juli 2015, wat betreft de invoering van een gezamenlijk voortraject pleegzorg-adoptie* (hierna "het voorontwerp van decreet").

Context

2. Zowel in de Memorie van toelichting bij het voorontwerp van decreet als in de Nota aan de Vlaamse Regering wordt het voorontwerp van decreet gekaderd als volgt:

Het voorliggende voorontwerp heeft tot doel de decretale regelgeving in lijn te brengen met een aantal geformuleerde krijtlijnen naar de toekomst toe, m.n.:

- 1. een toekomst voor interlandelijke adoptie¹ waarbij het belang van het kind voorop staat;*
- 2. versterking van de partnerschappen met de herkomstlanden;*
- 3. verbinding tussen pleegzorg en adoptie (waarbij voornamelijk een gezamenlijk 'voortraject' wordt georganiseerd)*
- 4. versterking van nazorg en begeleiding.*

¹ Artikel 3, 1° van het decreet van 20 januari 2012 *houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen* definieert 'interlandelijke adoptie' als: "de adoptie zoals omschreven in artikel 360-2 van het Burgerlijk Wetboek", meer bepaald:

"De bepalingen van deze afdeling zijn van toepassing wanneer het kind:

1° vanuit de Staat van herkomst naar België werd, wordt of moet worden overgebracht, hetzij na zijn adoptie in deze Staat door een persoon of door personen met gewone verblijfplaats in België, hetzij met het oog op een dergelijke adoptie in België of in deze Staat, of

2° in België zijn gewone verblijfplaats heeft en het naar een andere Staat werd, wordt of moet worden overgebracht, hetzij na zijn adoptie in België door een persoon of personen met gewone verblijfplaats in die andere Staat, hetzij met het oog op een dergelijke adoptie in België of in die andere Staat, of

3° in België verblijft zonder gemachtigd te zijn er zich te vestigen of er langer dan drie maanden te verblijven, teneinde er te worden geadopteerd door een persoon of personen die er hun gewone verblijfplaats hebben.

De adopties bedoeld in dit artikel worden "interlandelijke adopties" genoemd." (onderlijning door de Autoriteit)

Het voorontwerp van decreet voorziet in een gewijzigd takenpakket voor zowel het Vlaams Centrum voor Adoptie als voor de adoptiedienst voor interlandelijke adoptie. Er komt een intensere samenwerking tussen de beide actoren én met de herkomstlanden op niveau van de naties. (...)

Het voorontwerp voorziet in de oprichting van een adviescomité interlandelijke adoptie dat mee waakt over de implementatie van het decreet enerzijds, maar ook op casusniveau kan kijken op het verloop en de beoordeling van dossiers.”

3. De voor advies voorgelegde artikelen, brengen in het bijzonder wijzigingen aan aan het decreet van 20 januari 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen (hierna “decreet interlandelijke adoptie”).

4. De voor advies voorgelegde artikelen voegen in het decreet interlandelijke adoptie een nieuw “Hoofdstuk 10/1. Samenwerking, vertrouwelijkheid, verwerking en bescherming van persoonsgegevens” in, houdende een aantal nieuwe bepalingen welke de (veelal reeds in praktijk bestaande) gegevensverwerkingen beogen te omkaderen die door de instanties, betrokken bij een interlandelijk adoptietraject, worden ontplooid ter verwezenlijking van de hen in dat kader toegewezen taken en opdrachten.

5. Het gaat hierbij om de verwerking van persoonsgegevens door

- het Vlaams Centrum voor Adoptie² en de (vergunde) adoptiedienst³ (nieuw in te voegen artikel 27/1, §1),
- de dienst voor maatschappelijk onderzoek (nieuw in te voegen artikel 27/1, §2)⁴,
- het Adviescomité interlandelijke adoptie (nieuw in te voegen artikel 27/1, §3)⁵,
- het Steunpunt Adoptie (nieuw in te voegen artikel 27/1, §4)⁶ en
- de -in het kader van het voor(bereidings)traject- vergunde organisatie(s)⁷ (nieuw in te voegen artikel 27/3).

² Het Vlaams Centrum voor Adoptie is binnen het Agentschap Opgroeien regie de afdeling die zal optreden als ‘centrale autoriteit’ belast met het nakomen van verdragsrechtelijke verplichtingen en opdrachten inzake interlandelijke adoptie (zie te wijzigen artikel 3, 8° van het decreet interlandelijke adoptie).

³ Deze dienst begeleidt de kandidaat-adoptant doorheen het volledige adoptietraject, adviseert het Vlaams Centrum voor Adoptie inzake de adopteerbaarheid van het kind en de matching met kandidaat-adoptanten en biedt (na)zorg en begeleiding voor alle adoptiebetrokkenden (zie te wijzigen artikel 15 van het decreet interlandelijke adoptie en p. 20 en 21 van de Memorie van toelichting bij het voorontwerp van decreet).

⁴ Deze dienst voert (vooralsnog – tot 31/12/2025) het maatschappelijk onderzoek naar de ‘geschiktheid’ van de kandidaat-adoptant (zie artikel 11 van het decreet interlandelijke adoptie en p. 19 van de Memorie van toelichting bij het voorontwerp van decreet).

⁵ Met het voorontwerp van decreet wordt deze nieuwe instantie geïntroduceerd. Dit adviescomité zal niet alleen advies verstrekken in concrete adoptiedossiers, maar eveneens over de globale aanpak en het verloop van interlandelijke adoptietrajecten (zie nieuw in te voegen artikel 15/1 decreet interlandelijke adoptie en p. 21 van de Memorie van toelichting bij het voorontwerp van decreet).

⁶ Deze instantie fungeert in het bijzonder als aanspreek- en informatiepunt voor alle adoptiebetrokkenden (zie artikel 7 van het decreet interlandelijke adoptie).

⁷ Deze organisatie(s) zal(zullen) instaan in voor het voor(bereidings)traject ten behoeve van de kandidaat-adoptanten, waaronder het maatschappelijk onderzoek (dat nog tot 31/12/2024 door de dienst voor maatschappelijk onderzoek zal worden

6. In de nieuw in het decreet interlandelijke adoptie in te voegen artikelen 27/2 en 27/4 komen de gegevensuitwisselingen tussen de verschillende spelers bij interlandelijke adoptie, aan bod.

7. De gegevensverwerkingen, zoals omkaderd in de voor advies voorgelegde bepalingen, vloeien veelal voort uit thans reeds bestaande verplichtingen inzake interlandelijke adoptie, inzonderheid:

- Verdrag *inzake de internationale samenwerking en de bescherming van kinderen op het gebied van de interlandelijke adoptie*, gedaan te Den Haag op 29 mei 1993 (hierna "Haags Adoptieverdrag");
- Samenwerkingsakkoord van 12 december 2005 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie *inzake de tenuitvoerlegging van de wet van 24 april 2003 tot hervorming van de adoptie* (hierna "Samenwerkingsakkoord van 12 december 2005");
- artikelen 1231 e.v. van het Gerechtelijk Wetboek inzake (burgerlijke rechtspleging bij) adoptie en
- artikelen 346 e.v. en 360 e.v. van het oud Burgerlijk Wetboek inzake (interlandelijke) adoptie.

8. Deze gegevensverwerkingen beogen, in essentie, een kwaliteitsvolle matching te bewerkstelligen tussen kind en adoptant, alsook de voorbereiding daartoe evenals de opvolging, zorg en begeleiding van de adoptiebetrokkenen doorheen het gehele traject.

9. De Autoriteit zal hierna de conformiteit van de voor advies voorgelegde 'gegevensverwerkingsbepalingen' nagaan met de regelgeving terzake, inzonderheid de AVG en de WVG.

II. ONDERZOEK VAN DE AANVRAAG

Voorafgaande opmerkingen

10. Elke verwerking van persoonsgegevens moet een rechtsgrond of een rechtmatigheidsgrond hebben, zoals bepaald in artikel 6, lid 1, van de AVG. Gegevensverwerkingen die bij een normatieve maatregel zijn ingevoerd, zijn bijna altijd gebaseerd op artikel 6, lid 1, punt c) of e), van de AVG⁸.

gevoerd) (zie te wijzigen artikel 4 van het decreet interlandelijke adoptie en p. 29 van de Memorie van toelichting bij het voorontwerp van decreet).

⁸Artikel 6, lid 1, van de AVG: "*De verwerking is alleen rechtmatig indien en voor zover aan ten minste een van de onderstaande voorwaarden is voldaan: (...)*

11. Krachtens artikel 22 van de Grondwet, artikel 8 van het EVMR en artikel 6, lid 3, van de AVG, moet voor dergelijke verwerkingen duidelijke en nauwkeurige regelgeving gelden, waarvan de toepassing voor de betrokkenen voorzienbaar moet zijn⁹. Met andere woorden, de regelgeving die de gegevensverwerking regelt of waarvan de toepassing een gegevensverwerking met zich meebrengt, moet voldoen aan de vereisten van voorzienbaarheid en nauwkeurigheid, zodat bij lezing ervan, de betrokkenen duidelijk kunnen begrijpen welke verwerkingen met hun gegevens zullen worden verricht en onder welke omstandigheden deze verwerkingen zijn toegestaan. Bovendien is het volgens artikel 22 *Grondwet* noodzakelijk dat de "wezenlijke elementen" van de gegevensverwerking door middel van een formele wettelijke norm worden vastgesteld.

12. Overeenkomstig voormeld legaliteits- en voorzienbaarheidsbeginsel, moet de wetgevingsnorm minstens volgende essentiële verwerkingselementen vastleggen:

- het (de) precieze en concrete doeleinde(n);
- de identiteit van de verwerkingsverantwoordelijke(n) (tenzij dit duidelijk is).

Voor zover de beoogde gegevensverwerkingen een belangrijke inmenging vertegenwoordigen in de rechten en vrijheden van de betrokkenen¹⁰, wat *in casu* ontegensprekelijk het geval is¹¹, moet de wetgevingsnorm daarenboven volgende aanvullende (essentiële) verwerkingselementen vastleggen:

- de (categorieën van) gegevens die noodzakelijk zijn voor de verwezenlijking van dit (deze) doeleinde(n);
- de categorieën van betrokkenen wiens gegevens zullen worden verwerkt;
- de maximale bewaartermijn van de gegevens;
- de (categorieën van) ontvangers aan wie de gegevens worden meegedeeld, evenals de omstandigheden waarin en de redenen waarom de gegevens worden verstrekt;
- in voorkomend geval en voor zover noodzakelijk, de beperking van de verplichtingen en/of rechten vermeld in de artikelen 5, 12 tot 22 en 34 AVG.

c) de verwerking is noodzakelijk om te voldoen aan een wettelijke verplichting die op de verwerkingsverantwoordelijke rust; (...)

e) de verwerking is noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang of van een taak in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is opgedragen; (...)".

⁹ Zie ook overweging 41 van de AVG.

¹⁰ Er zal veelal sprake zijn van een belangrijke inmenging in de rechten en vrijheden van de betrokkenen wanneer een gegevensverwerking een of meerdere van de volgende kenmerken vertoont: de verwerking betreft een (grootschalige) verwerking van speciale categorieën persoonsgegevens (artt. 9 en 10 AVG) betreffende kwetsbare personen, welke de kruising of koppeling impliceert van persoonsgegevens afkomstig uit verschillende bronnen en dit voor toezichts- of controledoeleinden welke, in voorkomend geval, kunnen leiden tot een beslissing met negatieve gevolgen voor de betrokkenen. Bijkomend in aanmerking te nemen kenmerken zijn o.a.: een mededeling van de gegevens aan derden, een gebeurlijke beperking van de rechten van de betrokkenen en het voorzien in het gebruik van het Rijksregisternummer.

¹¹ De aanvrager geeft zelf in het adviesaanvraagformulier aan dat het normatief ontwerp verwerkingen betreft van speciale categorieën van uitermate gevoelige persoonsgegevens (in de zin van zowel artikel 9, als artikel 10 van de AVG) en dit van vaak kwetsbare personen. De verwerkingen kunnen leiden tot een beslissing met negatieve gevolgen voor de betrokkenen. De gegevens worden meegedeeld of zijn toegankelijk voor derden. Er wordt tevens voorzien in het gebruik van het Rijksregisternummer en de verwerking impliceert een grensoverschrijdende verzending van persoonsgegevens naar derde landen.

13. Artikel 22 Grondwet verbiedt de wetgever om af te zien van de mogelijkheid om zelf te bepalen welke inmengingen het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer kunnen beknotten¹². In deze context is een delegatie aan de uitvoerende macht "niet in strijd met het wettigheidsbeginsel voor zover deze delegatie voldoende nauwkeurig is omschreven en louter betrekking heeft op de tenuitvoerlegging van maatregelen waarvan de essentiële elementen voorafgaandelijk door de wetgever zijn vastgelegd¹³".

14. Zoals hiervoor reeds toegelicht, komen in het kader van de totstandkoming van een interlandelijke adoptie, heel wat actoren en instanties tussen, welke elk op hun niveau verwerkingen van persoonsgegevens ontplooiën ter verwezenlijking van de hen in het kader van een interlandelijk adoptietraject opgedragen taken en opdrachten; het gaat daarbij om het Vlaams Centrum voor Adoptie, de (erkende) adoptiedienst, de dienst voor maatschappelijk onderzoek, het Adviescomité interlandelijke adoptie, het Steunpunt adoptie en de (in het kader van het voortraject) vergunde organisatie(s).

15. De voor advies voorgelegde artikelen 32 tot 35 van het voorontwerp van decreet introduceren in het decreet interlandelijke adoptie een nieuw "*Hoofdstuk 10/1. Samenwerking, vertrouwelijkheid, verwerking en bescherming van persoonsgegevens*" met de nieuwe artikelen 27/1 tot 27/4, welke de normatieve omkadering, houdende de essentiële verwerkingselementen (conform het legaliteitsbeginsel zoals beschreven in randnrs. 11 en 12 van onderhavig advies) moet bieden voor de onderscheiden verwerkingen van persoonsgegevens die de verschillende instanties, actief binnen het interlandelijke adoptietraject, zullen ontplooiën ter verwezenlijking van de hen in dat kader toegewezen taken en opdrachten.

16. Bij de creatie van een dergelijke specifiek(e) 'gegevensbeschermings-Hoofdstuk' of 'specifieke gegevensbeschermingsbepalingen' moet erover worden gewaakt dat deze hun doel niet voorbij schieten, meer bepaald: een voorzienbaar en nauwkeurig gegevensverwerkingskader bieden waarvan

¹² Advies nr. 63.202/2 van 26 april 2018 van de Raad van State gegeven over een voorontwerp van wet "*tot oprichting van het informatieveiligheidscomité en tot wijziging van diverse wetten betreffende de uitvoering van Verordening (EU) 2016/679 van 27 april 2016 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG, Parl.St. Kamer, 54-3185/001, blz. 21-122.*

Zie in dezelfde zin volgende adviezen van de Raad van State:

- Advies 26.198/2, op 2 februari 1998 gegeven over een voorontwerp dat geleid heeft tot de wet van 11 december 1998 *tot omzetting van de richtlijn 95/46/EG van 24 oktober 1995 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens, Parl.St. Kamer 1997-98, nr. 49-1566/1, p. 108;*
- Advies 33.487/1/3 van 18 en 20 juni 2002 betreffende een voorontwerp dat geleid heeft tot de wet van 22 augustus 2002 *houdende maatregelen inzake gezondheidszorg, Parl.St. Kamer 2002-03, nr. 2125/2, p. 539;*
- Advies 37.765/1/2/3/4, op 4 november 2004 gegeven over een voorontwerp dat geleid heeft tot de programawet van 27 december 2004, *Parl.St. Kamer 2004-05, nr. 1437/2.*

¹³ Zie eveneens Grondwettelijk Hof, Arrest nr. 29/2010 van 18 maart 2010, punt B.16.1; Arrest nr. 39/2013 van 14 maart 2013, punt B.8.1; Arrest 44/2015 van 23 april 2015, punt B.36.2; Arrest nr. 107/2015 van 16 juli 2015, punt B.7; Arrest nr. 108/2017 van 5 oktober 2017, punt B.6.4; Arrest nr. 29/2018 van 15 maart 2018, punt B.13.1; Arrest nr. 86/2018 van 5 juli 2018, punt B.7.2.; Advies van de Raad van State nr. 63.202/2 van 26 april 2018, punt 2.2.

lezing de betrokkenen toelaat een duidelijk beeld te krijgen en te begrijpen welke verwerkingen met hun gegevens zullen worden verricht ter verwezenlijking van welke doeleinden en onder welke omstandigheden deze verwerkingen zijn toegestaan. Zulks geldt vooral voor de gegevensverwerkingen die worden onplooid door 'interlandelijke adoptie-actoren' die worden belast met een zeer ruim en divers arsenaal aan taken en opdrachten, welke daarenboven niet allemaal de verwerking van (alle) (veelal uitermate gevoelige) persoonsgegevens lijken te vereisen.

17. Dergelijke 'gegevensverwerkingsbepalingen' kunnen dan soms contra-productief werken op het vlak van voorzienbaarheid en kunnen zelfs eerder afbreuk doen aan de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen (waaronder het principe van minimale gegevensverwerking), inzonderheid in de mate dat deze, zoals *in casu* het geval is, de vorm aannemen van een 'catch all' bepaling waarin:

- in een paragraaf wordt verwezen naar alle te verwezenlijken doeleinden/opdrachten (of gewoon naar 'de uitvoering van het decreet') en
- in een andere paragraaf alle mogelijke betrokkenen en alle te verwerken (veelal ruime) categorieën van (*in casu* zeer gevoelige) persoonsgegevens worden opgelijst en
- in nog een andere paragraaf de te hanteren bewaartermijn wordt vermeld

en dit zonder enige link te maken tussen deze onderscheiden verwerkingselementen.

18. Een 'gegevensverwerkingsbepaling' waarbij het voor de betrokkenen en de Autoriteit onduidelijk is welke gegevens van welke betrokkenen, in welke omstandigheden, voor welke concrete doeleinden/opdrachten zullen worden verwerkt, draagt uiteraard niet bij aan de voorzienbaarheid van de normatieve tekst en de daarbij omkaderde gegevensverwerkingen. Bovendien kunnen deze, ten onrechte, de indruk wekken dat de verwerkingsverantwoordelijke in kwestie op legitieme wijze voor elk gevisieerd doeleinde het geheel aan gegevens met betrekking tot alle opgelijste betrokkenen zou kunnen verwerken. Daarenboven kan de Autoriteit zich niet van de indruk ontdoen dat een aantal van de door de diverse 'adoptie-actoren' te verwezenlijken doeleinden zouden kunnen worden gerealiseerd, hetzij zonder verwerking van persoonsgegevens '*tout court*', hetzij enkel aan de hand van een beperkte set van 'eerder administratieve identificatiegegevens' (en dus zonder verwerking van de meest gevoelige persoonsgegevens in de zin van artikelen 9 en 10 AVG).

19. Onduidelijkheid en gebrek aan nauwkeurigheid van essentiële verwerkingselementen (inzonderheid de link tussen een concreet te verwezenlijken doeleinde en de daartoe te verwerken (categorieën van) persoonsgegevens) maken het de Autoriteit moeilijk om de naleving van de meest elementaire gegevensbeschermingsprincipes (waaronder doelbinding, minimale gegevensverwerking en opslagbeperking) waarvan sprake in artikel 5.1 AVG, te toetsen.

20. Aangezien de ingevolge het voorontwerp van decreet omkaderde gegevensverwerkingen veelal gepaard gaan met een grootschalige verwerking van meerdere bijzondere categorieën van persoonsgegevens, in de zin van artikelen 9 én 10 AVG (zoals ook door de aanvrager zelf wordt aangegeven in het adviesaanvraagformulier), is/zijn de verwerkingsverantwoordelijke(n), krachtens artikel 35.3 van de AVG verplicht om vóór de verwerking een gegevensbeschermingseffectbeoordeling uit te voeren.¹⁴ Wanneer daaruit zou blijken dat de verwerking een hoog risico oplevert (ook na het nemen van maatregelen ter beperking van dat risico), moet de Autoriteit dienaangaande, in navolging van artikel 36 AVG, voorafgaandelijk worden geraadpleegd.

A. Gegevensverwerking door het Vlaams Centrum voor Adoptie

21. Het ingevolge artikel 32 van het voorontwerp van decreet nieuw in het decreet interlandelijke adoptie in te voeren artikel 27/1, §1, wil een kader bieden voor de verwerkingen van persoonsgegevens die het Vlaams Centrum voor Adoptie zal ontplooiën ter verwezenlijking van de haar, in het kader van de interlandelijke adoptie, toegewezen taken en opdrachten.

22. Het, ingevolge het voorontwerp van decreet, te wijzigen artikel 3, 8°, van het decreet interlandelijke adoptie definieert 'Vlaams Centrum voor Adoptie' als: "*de afdeling aangewezen binnen het agentschap¹⁵, die zal optreden als centrale autoriteit¹⁶ en belast is met de nakoming van de door het Haags Verdrag opgelegde verplichtingen en opdrachten, vermeld in dit decreet, het oud Burgerlijk Wetboek en het Gerechtelijk Wetboek*".

1. Verwerkingsdoeleinden

23. Volgens artikel 5.1.b) AVG is de verwerking van persoonsgegevens enkel toegestaan voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden.

24. Nieuw artikel 27/1, §1, van het decreet interlandelijke adoptie beperkt zich voor de beschrijving van de door het Vlaams Centrum voor Adoptie met de verwerking van persoonsgegevens te verwezenlijken doeleinden tot: "*ter uitvoering van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan*", zonder verdere precisering, noch verwijzing naar de relevante bepalingen van het decreet en de

¹⁴ In het adviesaanvraagformulier geeft de aanvrager aan dat de verwerkingen vooralsnog niet werden onderworpen aan een gegevensbeschermingseffectbeoordeling.

¹⁵ Artikel 3, 13° van het decreet interlandelijke adoptie definieert het 'agentschap' als: "*het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Opgroeien regie, dat is opgericht bij artikel 3 van het decreet van 30 april 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Opgroeien regie*".

¹⁶ In navolging van artikel 6 van het Haags Verdrag wijst elke Verdragsluitende Staat een 'centrale autoriteit' aan die is belast met de nakoming van de door het Verdrag aan haar opgelegde verplichtingen in het kader van interlandelijke adoptie.

uitvoeringsbesluiten in kwestie. Zulks beantwoordt niet aan een welbepaald en uitdrukkelijk omschreven doeleinde conform artikel 5.1.b) AVG.

25. Het ingevolge het voorontwerp van decreet, te wijzigen artikel 20 van het decreet interlandelijke adoptie beschrijft de taken van het Vlaams Centrum voor Adoptie als volgt:

"§1. Het Vlaams Centrum voor Adoptie is de afdeling binnen het agentschap die optreedt als centrale autoriteit voor interlandelijke adoptie. Het Vlaams Centrum voor Adoptie ontwikkelt samen me de betrokken diensten en partners een gedragen visie en beleid over alle aspecten van interlandelijke adoptie, waaronder een kader voor de samenwerking met de herkomstlanden, en ook een kader voor de zorg en begeleiding van adoptiegezinnen, afstandsouders en geadopteerden.

Het Vlaams Centrum voor Adoptie treedt op als aanspreek- en oriëntatiepunt rond adoptie voor geadopteerden, adoptanten en afstandsouders.

§2. Het Vlaams Centrum voor Adoptie heeft de volgende opdrachten:

1° in het kader van de voorbereiding en registratie:

- a) de registratie van de adoptanten die zich aanmelden voor adoptie, en de doorverwijzing naar de voorbereiding en het maatschappelijk onderzoek;*
- b) de doorverwijzing naar de vergunde adoptiedienst van de kandidaat-adoptant van wie, conform artikel 1231-1/7 van het Gerechtelijk Wetboek¹⁷, de geschiktheid om te adopteren is vastgesteld;*
- c) samen met Steunpunt Adoptie en de vergunde adoptiedienst informatie verstrekken over adoptie aan de kandidaat-adoptant en aan de afstandsouder;*
- d) de bewaring van adoptiedossiers.*

2° in het kader van interlandelijke adoptie:

- a) de herkomstlanden screenen om nieuwe samenwerkingen aan te gaan en lopende samenwerkingen in het kader van interlandelijke adopties evalueren, onder meer op basis van adviezen van de Belgische ambassades, consulaten en externe partners, waarbij het belang van het kind de eerste overweging vormt, zijn fundamentele rechten worden gewaarborgd en de rechtsregels van de gemeenschappen, federale en internationale overheden worden gerespecteerd;*
- b) in het kader van samenwerkingen met herkomstlanden bilaterale samenwerkingsprotocollen sluiten en evalueren met eerbied en respect voor de opgelegde verplichtingen en opdrachten die door het Haags Verdrag zijn opgelegd;*

¹⁷ Dit artikel verwijst naar het vonnis waarin de familierechtbank zich uitspreekt over de geschiktheid van de adoptant om tot adoptie over te gaan.

- c) *de opdrachten uitvoeren van de bevoegde centrale autoriteit van de gemeenschap, vermeld in artikel 361-3 tot en met 361-6¹⁸, 362-1 tot en met 362-4¹⁹, 363-2 tot en met 363-4²⁰ en 368-6 tot en met 368-8²¹ van het oud Burgerlijk Wetboek;*
- d) *in het kader van een interlandelijke adoptie als vermeld in artikel 360-2, eerste lid, 1° en 3°, van het oud Burgerlijk Wetboek, het rapport en advies, vermeld in artikel 361-2/1²² van het oud Burgerlijk Wetboek, bezorgen aan de bevoegde autoriteit of instantie voor adoptie in het herkomstland en de vergunde adoptiedienst hierover informeren;*
- e) *in het kader van een interlandelijke adoptie als vermeld in artikel 360-2, eerste lid, 1° en 3°, van het oud Burgerlijk Wetboek, de documenten, vermeld in artikel 361-3, 2²³ en artikel 361-5²⁴, 1° en 2°, van het oud Burgerlijk Wetboek, die van het herkomstland komen, in ontvangst nemen, de volledigheid ervan controleren en op basis daarvan de juridische adopteerbaarheid van het kind nagaan;*
- f) *de documenten, vermeld in punt e), tijdig aan de vergunde adoptiedienst bezorgen in het kader van zijn opdrachten;*

¹⁸ Deze artikelen betreffen de overbrenging van een kind naar België met het oog op een adoptie en de voorwaarden die daartoe dienen te zijn voldaan en de stukken en documenten die terzake moeten worden uitgewisseld tussen de centrale autoriteit van de gemeenschap en de bevoegde autoriteit van de Staat van herkomst van het kind.

¹⁹ Deze artikelen betreffen de gebeurlijke adoptie van een Belgisch kind door een andere Staat en de voorwaarden die daartoe dienen te zijn voldaan en de stukken en documenten die terzake moeten worden uitgewisseld tussen de centrale autoriteit van de gemeenschap en de bevoegde autoriteit van de andere Staat.

²⁰ Deze artikelen betreffen de schorsing/herroeping/herziening van bepaalde beslissingen en handelingen bij interlandelijke adoptie wanneer blijkt dat terzake na te leven bepalingen niet worden nageleefd of wanneer het belang van het kind in het gedrang komt.

²¹ Deze artikelen betreffen de bewaring door de bevoegde autoriteiten van gegevens inzake de herkomst van de geadopteerde en de toegang daartoe.

²² Het betreft het rapport (zie ook artikel 15 van het Haags Verdrag) en advies inzake de geschiktheid van de adoptant, dat gegevens bevat "*inzake hun identiteit, hun wettelijke bekwaamheid, hun persoonlijke, familiale en medische toestand, hun sociaal milieu, hun beweegredenen en hun geschiktheid om een adoptie aan te gaan, alsmede inzake de kinderen voor wie zij de zorg op zich zouden kunnen nemen*".

²³ Het betreft in het bijzonder het verslag van de bevoegde autoriteit van de Staat van herkomst van het kind, dat gegevens bevat "*omtrent de identiteit van het kind, zijn adopteerbaarheid, zijn persoonlijke achtergrond, zijn gezinssituatie, zijn medisch verleden en dat van zijn familie, zijn sociaal milieu, alsmede zijn bijzondere behoeften*".

²⁴ Het betreft in het bijzonder het verslag van de bevoegde autoriteit van de Staat van herkomst van het kind (wanneer dit geen adoptie kent), dat gegevens bevat "*over de identiteit van het kind, zijn persoonlijke achtergrond, zijn gezinssituatie, zijn medisch verleden en dat van zijn familie, zijn sociaal milieu, alsmede zijn bijzondere behoeften*".

- g) *de opdrachten uitvoeren, vermeld in artikel 4²⁵, 5²⁶, 7²⁷, 8²⁸, 9²⁹, 11³⁰, 15³¹, 16³², 17³³, 18³⁴, 19³⁵, 20³⁶, 21³⁷, 22³⁸, 30³⁹ en 33⁴⁰ van het Haags Verdrag;*
- h) *contacten opbouwen en onderhouden met autoriteiten, instanties en personen in de herkomstlanden die bevoegdheden hebben in adoptie;*
- i) *programma's in binnen- en buitenland ontwikkelen of ondersteunen die de doelstellingen ondersteunen van het Haags Verdrag en van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind, aangenomen in New York op 20 november 1989;*
- j) *werkafspraken maken met de federale centrale autoriteit en de adoptieautoriteiten van de andere gemeenschappen in het kader van zijn taken, vermeld in het oud Burgerlijk Wetboek;*
- k) *aan binnenlandse en buitenlandse overheden, instanties en diensten informatie verstrekken over de regelgeving over adoptie;*
- l) *het jaarlijkse overleg met de adoptiedienst, vermeld in artikel 15, §7, van dit decreet, organiseren;*

3° *in het kader van zorg:*

- a) *in samenwerking met Steunpunt Adoptie netwerken opzetten tussen bestaande diensten en projecten die een rol vervullen voor zorg en adoptie;*

²⁵ De bevoegde autoriteiten van de Staat van herkomst moeten o.m. nagaan dat het kind in aanmerking komt voor adoptie en dat het diens belang is en er zich van vergewissen dat de nodige toestemmingen voorhanden zijn.

²⁶ De bevoegde autoriteiten van de Staat van opvang moeten vaststellen dat de kandidaat-adoptanten geschikt zijn en de nodige voorlichting ontvingen en dat het kind in die Staat mag verblijven.

²⁷ De centrale autoriteit van de verschillende Staten moeten samenwerken ter bescherming van de kinderen; informatie verstrekken over hun wetgeving terzake en andere algemene informatie en elkaar op de hoogte houden van de werking van het Verdrag.

²⁸ De centrale autoriteiten nemen alle maatregelen om onrechtmatige financiële of andere voordelen i.v.m. adoptie te verhinderen.

²⁹ De centrale autoriteiten nemen alle passende maatregelen om informatie te verzamelen, bewaren en uit te wisselen over het kind en de kandidaat-adoptanten; om de procedure te faciliteren; voorlichting en nazorg te bevorderen.

³⁰ Dit artikel beschrijft de voorwaarden waaraan een vergunninghoudende instelling moet voldoen.

³¹ Dit artikel betreft het rapport dat door de Staat van opvang moet worden opgemaakt met betrekking tot de geschiktheid van de kandidaat-adoptant en dat gegevens omvat "omtrent hun identiteit, hun bevoegdheid en hun geschiktheid om te adopteren, hun persoonlijke achtergrond, gezinssituatie en medische verleden, hun sociale milieu, hun beweegredenen, hun geschiktheid om een interlandelijke adoptie aan te gaan en omtrent de kinderen waarvoor zij de zorg op zich zouden kunnen nemen".

³² Dit artikel betreft het rapport dat door de Staat van herkomst moet worden opgemaakt met betrekking tot de adopteerbaarheid van het kind en dat gegevens bevat "omtrent de identiteit van het kind, de vraag of het voor adoptie in aanmerking komt, zijn persoonlijke achtergrond, zijn sociale milieu en gezinssituatie, zijn medisch verleden en dat van zijn familie, alsmede zijn bijzondere behoeften". Er dient daarbij rekening te worden gehouden met "de opvoeding van het kind en zijn etnische, godsdienstige en culturele achtergrond".

³³ Dit artikel preciseert dat een adoptie maar tot stand kan komen wanneer beide Staten ermee instemmen en is vastgesteld dat de adoptanten daartoe geschikt zijn en het kind in het land van opvang mag verblijven.

³⁴ Dit artikel betreft het bekomen van de vergunning voor het kind om de Staat van herkomst te verlaten en in de Staat van opvang te verblijven.

³⁵ Dit artikel betreft de overbrenging van het kind, die in alle veiligheid moet kunnen geschieden.

³⁶ De centrale autoriteiten houden elkaar op de hoogte van de adoptieprocedure, evenals het verloop van de plaatsing (indien een proeftijd vereist is).

³⁷ Dit artikel betreft de maatregelen die gebeurlijk moeten worden genomen om het kind te beschermen (wegneming, herplaatsing, terugkeer).

³⁸ De artikel bepaalt dat de taken van de centrale autoriteit kunnen worden uitgevoerd door overheidsinstanties of instellingen die daartoe zijn vergund.

³⁹ Dit artikel bepaalt dat de bevoegde autoriteiten zorg moeten dragen voor de bewaring van de "gegevens omtrent de afkomst van het kind, met name gegevens betreffende de identiteit van zijn ouders, alsmede de medische gegevens betreffende het medische verleden van het kind en zijn familie" en bewerkstelligen de toegang daartoe.

⁴⁰ Dit artikel betreft de kennisgeving van vaststellingen van niet-naleving van het Haags Verdrag.

- b) *samen met de diensten, vermeld in punt a), en de diensten voor pleegzorg, vermeld in artikel 7 van het decreet van 29 juni 2012 houdende de organisatie van pleegzorg, een overkoepelende visie en beleid op nazorg uitwerken;*

4° in het kader van voorzieningenbeleid:

- a) *advies verstrekken aan het agentschap in het kader van de erkenning, vergunning en subsidiëring van de adoptiedienst conform dit decreet;*
b) *op eigen initiatief of op verzoek van de Vlaamse Regering advies verstrekken over specifieke nazorginitiatieven en -projecten;*
c) *structureel overleg tussen alle betrokken partners uit het adoptiewerkveld organiseren;*
d) *toezicht uitoefenen op de erkende en de vergunde adoptiedienst.*

In het kader van zijn opdracht, vermeld in paragraaf 2, 2°, b) en h), betreft het Vlaams Centrum voor Adoptie de vergunde adoptiedienst in de voorbereiding van het samenwerkingsprotocol.

In het kader van rapportage brengt het Vlaams Centrum voor Adoptie jaarlijks een activiteitenverslag uit voor 31 mei van het volgende kalenderjaar. Dat activiteitenverslag wordt bezorgd aan de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement.

De Vlaamse Regering kan nadere regels vastleggen voor de werking en de taken van het Vlaams Centrum voor Adoptie.

§3. In het kader van de realisatie van zijn taken werkt het Vlaams Centrum voor Adoptie samen met overheden, instanties, instellingen, diensten en verenigingen die op het vlak van de toegewezen taken actief zijn en waarmee via het agentschap samenwerkingsakkoorden zijn gesloten.

§4. Het Vlaams Centrum voor Adoptie voert de taken, vermeld in paragraaf 2, voor zover het om beleidsuitvoerende taken gaat, uit in samenwerking met:

- 1° *het beleid van andere beleidsdomeinen en beleidsniveaus dan de beleidsdomeinen en beleidsniveaus;*
2° *het beleid van de Vlaamse Gemeenschap over welzijn, gezondheid en jeugdbescherming.*

Het Vlaams Centrum voor Adoptie ontwikkelt terreinexpertise in de taken, vermeld in paragraaf 2.

Het Vlaams Centrum voor Adoptie stelt zijn verworven kennis en expertise ter beschikking in het kader van de toepassing van artikel III.2, derde lid, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018.

Het Vlaams Centrum voor Adoptie optimaliseert zijn dienstverlening permanent en hij vernieuwt op basis van actuele ontwikkelingen inzake kennis en expertise.

§5. Met behoud van de toepassing van de behandeling van klachten over de eigen werking en dienstverlening, vermeld in titel II, hoofdstuk 5, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018, neemt het agentschap alle klachten tegen partners op, behandelt die, en legt in voorkomend geval een sanctie op. De Vlaamse Regering bepaalt de regels om een sanctie op te leggen."

26. Artikel 26, §1, van het decreet interlandelijke adoptie voegt aan deze takenlijst nog toe:

"Het Vlaams Centrum voor Adoptie oefent het toezicht uit op de naleving van de bepalingen van dit decreet. Het Steunpunt Adoptie, de dienst voor maatschappelijk onderzoek, de adoptiedienst verlenen hun medewerking aan de uitoefening van het toezicht."

27. De Autoriteit stelt vast dat het Vlaams Centrum voor Adoptie, ingevolge het voorgaande, wordt belast met een zeer ruime waaier aan heel diverse opdrachten en taken, waarvan de verwezenlijking niet steeds de verwerking van persoonsgegevens lijkt te vereisen. Na bevraging terzake bevestigt de aanvrager zulks ook en preciseert:

"Taken waarvoor verwerking persoonsgegevens noodzakelijk is:

- *Artikel 20, §2, 1º, a): registratie van adoptanten en doorverwijzing naar voorbereiding en maatschappelijk onderzoek (verwerking beperkt # persoonsgegevens);*
- *Artikel 20, §2, 1º, b): doorverwijzing naar de adoptiedienst van de kandidaat-adoptant van wie de geschiktheid om te adopteren is vastgesteld;*
- *Artikel 20, §2, 1º, d): bewaring van adoptiedossiers;*
- *Artikel 20, §2, 2º, c): de opdrachten als bevoegde centrale autoriteit inzake adoptie zoals vermeld in het oud BW (in het kader van deze taak worden de meeste persoonsgegevens uitgewisseld);*
- *Artikel 20, §2, 2º, d): in het kader van een interlandelijke adoptie, de uitwisseling van het ouderdossier aan het herkomstland;*
- *Artikel 20, §2, 2º, e): in het kader van een interlandelijke adoptie, het in ontvangst nemen van het kinddossier en hiervan de volledigheid controleren alsook juridische adopteerbaarheid van het kind nagaan (het betreft het kinddossier dat noodzakelijkerwijze wordt overgemaakt door het herkomstland en door het Vlaams Centrum voor Adoptie wordt overgemaakt aan de adoptiedienst (zie punt f)), opdat deze de psychosociale adoptabiliteit van het kind kan nagaan;*
- *Artikel 20, §2, 2º, g): de opdrachten als centrale autoriteit zoals vermeld in het Haags Adoptieverdrag;*
- *Artikel 20, §2, 2º, i): in het kader van het jaarlijks overleg met de adoptiedienst worden ook de lopende samenwerkingen met de herkomstlanden geëvalueerd. De kans bestaat dat alsdan concrete cases (adoptiedossiers) worden besproken en aldus ook persoonsgegevens worden uitgewisseld."*

Wat de draagwijdte van voormeld artikel 20, §4, betreft bevestigt de aanvrager eveneens: *"Het betreft hier taken zoals de opmaak van beleidsbrief of het aanleveren van input, samen met het Departement, voor het regeerakkoord. Bij deze taak gebeurt er geen uitwisseling van persoonsgegevens."*

28. Ingevolge de toelichting van de aanvrager, moet de Autoriteit vaststellen dat slechts een deel van de aan het Vlaams Centrum voor Adoptie opgedragen taken, een verwerking van persoonsgegevens vereisen.

29. De Autoriteit adviseert dienvolgens om, in het nieuw artikel 27/1, §1, eerste lid, van het decreet interlandelijke adoptie, de passage "*ter uitvoering van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan*" te vervangen door een verwijzing naar de concrete bepalingen waarin de opdrachten en taken worden vermeld die effectief een verwerking van persoonsgegevens vereisen.

2. Categorieën van betrokkenen

30. Het nieuw in het decreet interlandelijke adoptie in te voeren artikel 27/1, §1, eerste lid, preciseert uitdrukkelijk dat persoonsgegevens zullen worden verwerkt van *de "kandidaat-adoptant"*, van *de "geadopteerde"* en van *de afstandsouder*". Het is daarmee duidelijk welke 'de categorieën van betrokkenen' zijn wiens gegevens door het Vlaams Centrum voor Adoptie zullen worden verwerkt. Dit roept geen bijzondere bedenkingen op.

3. Categorieën van persoonsgegevens

31. Artikel 5.1.c), AVG bepaalt dat persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt moeten zijn tot wat noodzakelijk is voor de beoogde doeleinden ('minimale gegevensverwerking').

32. Het nieuw in het decreet interlandelijke adoptie in te voegen artikel 27/1, §1, bepaalt: "*Het Vlaams Centrum voor Adoptie (...)(kan) ter uitvoering van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan minstens de volgende soorten persoonsgegevens verwerken:*

- 1° "*van de kandidaat-adoptant:*
- a) *identificatiegegevens⁴¹;*
 - b) *gegevens over de sociaaleconomische situatie en beroepsactiviteiten;*
 - c) *persoonlijkheidskenmerken;*
 - d) *gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;*
 - e) *sociaalpsychologische capaciteiten;*
 - f) *woningkenmerken⁴²;*
 - g) *fysieke gegevens⁴³;*
 - h) *gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;*
 - i) *gegevens over het huidige of het vorige huwelijk of de vorm van samenleven⁴⁴;*
 - j) *gegevens over de huidige tewerkstelling;*
 - k) *gegevens over de loopbaan;*
 - l) *gegevens over de organisatie van het werk⁴⁵;*

⁴¹ Uit het door de aanvrager, ingevolge bevraging, verschaft formulier 'Aanmelding voor adoptie van een ongekend kind', blijkt dat het hier, inzonderheid, gaat om: naam, geboortedatum en -plaats, nationaliteit, geslacht, telefoonnummer, e-mail en adres.

⁴² Na bevraging preciseert de aanvrager: "*het betreft hierbij een beschrijving van de woonst, de omgeving, de buurt, het aantal slaapkamers, ...*".

⁴³ Na bevraging preciseert de aanvrager dat dit betrekking heeft op "*de omschrijving van het uiterlijk*".

⁴⁴ Uit het door de aanvrager, ingevolge bevraging, verschaft formulier 'Aanmelding voor adoptie van een ongekend kind', blijkt dat het hier, inzonderheid, gaat om informatie inzake de burgerlijke staat: gehuwd (+ datum), samenwonend (+ datum) of alleenstaand en inzake de gezinssamenstelling: aantal kinderen, hun geslacht, geboortedatum en -land en of het om eigen kinderen, adoptiekinderen of pleegkinderen gaat.

⁴⁵ Ondanks bevraging, verduidelijkte de aanvrager niet wat hieronder moet worden begrepen.

- m) *gegevens over de lichamelijke en psychische gezondheid;*
- n) *afbeeldingen;*
- o) *raciale of etnische gegevens;*
- p) *gegevens over het seksuele leven;⁴⁶*
- q) *gegevens over het academische curriculum;*
- r) *gegevens over de talenkennis;*
- s) *gegevens over de wettelijke bekwaamheid, de beweegredenen, de opvattingen en de verwachtingen om te adopteren;*
- t) *justitiële gegevens als vermeld in artikel 10 (AVG)⁴⁷;*
- u) *gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;*
- v) *rijksregisternummer;*

2° *van de geadopteerde:*

- a) *identificatiegegevens;*
- b) *persoonlijkheidskenmerken;*
- c) *bijzonderheden over de andere familie- of gezinsleden;*
- d) *gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;*
- e) *woningkenmerken;*
- f) *fysieke gegevens;*
- g) *sociaalpsychologische capaciteiten;*
- h) *gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;*
- i) *gegevens over de vorige en de huidige vorm van samenleven;*
- j) *gegevens over de lichamelijke en psychische gezondheid;*
- k) *afbeeldingen;*
- l) *beeldopnames;*
- m) *raciale of etnische gegevens⁴⁸;*
- n) *gegevens over het schoolcurriculum;*
- o) *gegevens over de talenkennis;*
- p) *rijksregisternummer;*
- q) *gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;*
- r) *gegevens over traumatische of bijzondere gebeurtenissen;*

3° *van de afstandsouder:*

- a) *identificatiegegevens;*
- b) *gegevens over het huwelijk of de huidige vorm van samenleven;*
- c) *gegevens over het academische curriculum;*
- d) *persoonlijkheidskenmerken;*
- e) *raciale of etnische gegevens;*
- f) *gegevens over traumatische of bijzondere gebeurtenissen;*
- g) *gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;*
- h) *gegevens over de huidige tewerkstelling;*
- i) *gegevens over de loopbaan;*
- j) *gegevens over het seksuele leven;*
- k) *gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;*
- l) *gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;*

⁴⁶ Na bevraging preciseert de aanvrager dat "gedoeld wordt op de seksuele geaardheid".

⁴⁷ Ondanks bevraging, verduidelijkte de aanvrager niet wat hieronder moet worden begrepen

⁴⁸ Na bevraging vermeldt de aanvrager enkel "vnl. indien bepaalde minderheidsgroepen voorkomen in het herkomstland (bv. kind behoort tot de Roma-gemeenschap)".

- m) *afbeeldingen;*
- n) *beeldopnames."*

33. De Autoriteit merkt vooreerst op dat de normatieve omkadering van een gegevensverwerking moet voorzien in een exhaustieve oplijsting van de te verwerken (categorieën van) persoonsgegevens; het woord "*minstens*" dient dan ook te worden geschrapt uit de eerste zin van voormeld nieuw artikel 27/1, §1.

34. De Autoriteit begrijpt dat in het kader van een interlandelijk adoptietraject -en inzonderheid teneinde een kwaliteitsvolle matching te bewerkstelligen tussen kind en adoptant, alsook de voorbereiding daartoe evenals de opvolging, zorg en begeleiding van de adoptiebetrokkenen doorheen het gehele traject- een omstandige verwerking van veelal uitermate gevoelige persoonsgegevens noodzakelijk is met betrekking tot zowel kandidaat-adoptant, de geadopteerde als de afstandsouder, en dit, bij uitstek, in hoofde van de terzake aangeduide 'centrale autoriteit', belast met de nakoming van alle in dat kader opgelegde nationale en internationale verplichtingen (inclusief het toezicht op alle erkende en vergunde instanties waaraan sommige van deze verplichtingen worden opgedragen/gedelegeerd).

35. Dit neemt echter niet weg dat de daartoe noodzakelijk te verwerken categorieën van persoonsgegevens duidelijk gedefinieerd en afgebakend moeten zijn en, niet alleen ter voldoening van voormeld legaliteitsbeginsel en voorzienbaarheidsbeginsel (zie randnrs. 11 en 12 van onderhavig advies) maar tevens in toepassing van het principe van 'minimale gegevensverwerking' en al zeker gelet op het ruim arsenaal aan extreem gevoelige informatie die in deze context verwerkt wordt. Hoe precieus degelijke en kwaliteitsvolle beslissingen inzake interlandelijke adoptie op basis van toereikende informatie ook zijn, er mogen niet meer persoonsgegevens worden verwerkt dan deze noodzakelijk ter verwezenlijking van het beoogde doeleinde. De uitermate en soms allesomvattende formulering van sommige categorieën van persoonsgegevens, welke niet toelaten de gegevenscategorie correct af te bakenen, kan -ook in deze context- niet worden aanvaard.

36. Precisering en afbakening (minstens in de Memorie van toelichting) dringt zich minstens op voor volgende categorieën van persoonsgegevens: identificatiegegevens, fysieke gegevens, gegevens over de organisatie van het werk, raciale of etnische gegevens, gegevens over het seksuele leven en justitiële gegevens als vermeld in artikel 10 AVG.

37. Afgezien van aan gebrek aan precisering van voormelde categorieën van persoonsgegevens, merkt de Autoriteit ook op dat de in het voorontwerp van decreet opgenomen lijst van de te verwerken categorieën van persoonsgegevens veel ruimer is dan wat thans beschreven staat in het Haags

Adoptieverdrag⁴⁹, het Samenwerkingsakkoord van 12 december 2005⁵⁰, het oud Burgerlijk Wetboek⁵¹ en het Gerechtelijk Wetboek.

38. Inzonderheid voor de categorieën van persoonsgegevens: 'gegevens over het seksuele leven' en de nergens nader gepreciseerde 'justitiële gegevens als vermeld in artikel 10 AVG' vindt de Autoriteit geen aanknopingspunt in de thans voorhanden zijnde teksten. Voor deze gegevenscategorieën dringt zich, naast een bijkomende precisering en afbakening, tevens een omstandige rechtvaardiging op voor hun verwerking, inzonderheid gelet op het feit dat deze bijzondere categorieën van gegevens in de zin van artikelen 9 en 10 AVG tot de meest gevoelige en intrusieve behoren.

39. Wat de verwerking van 'justitiële gegevens als vermeld in artikel 10 AVG' betreft, dient het voorontwerp van decreet, in voorkomend geval, minstens een lijst van (criteria) van strafrechtelijke inbreuken op te lijsten, welke, door hun ontegensprekelijke of aangetoonde impact op de beoordeling van de 'geschiktheid' van een kandidaat-adoptant, als noodzakelijk kunnen worden gekwalificeerd. Op het vlak van voorziebaarheid en transparantie laat zulks dan ook aan kandidaat-adoptanten toe in te schatten waaraan zij in deze context moeten beantwoorden.

⁴⁹ Zo maakt artikel 15 van het Haags Adoptieverdrag, in het kader van geschiktheidsbeoordeling van kandidaat-adoptanten, melding van volgende gegevens: "*gegevens omtrent hun identiteit, hun bevoegdheid en hun geschiktheid om te adopteren, hun persoonlijke achtergrond, gezinssituatie en medisch verleden, hun sociale milieu, hun beweegredenen, hun geschiktheid om een interlandelijke adoptie aan te gaan en omtrent de kinderen waarvoor zij de zorg op zich zouden kunnen nemen*". En zo maakt artikel 16 van het Haags Adoptieverdrag, in het kader van de beoordeling van de adopteerbaarheid van een kind, melding van volgende gegevens: "*gegevens omtrent de identiteit van het kind, de vraag of het voor adoptie in aanmerking komt, zijn persoonlijke achtergrond, zijn sociale milieu en gezinssituatie, zijn medisch verleden en dat van zijn familie, alsmede zijn bijzondere behoeften; (...) de opvoeding van het kind en zijn etnische, godsdienstige en culturele achtergrond*". Artikel 30 van het Haags Adoptieverdrag maakt, in het kader van de bewaring van gegevens omtrent de afkomst van geadopteerden, melding van "*gegevens betreffende de identiteit van zijn ouders, alsmede de medische gegevens betreffende het medische verleden van het kind en zijn familie*".

⁵⁰ Artikel 4 van het Samenwerkingsakkoord van 12 december 2005 geeft aan waarop het maatschappelijk onderzoek betrekking moet hebben:

- inzake geschiktheid om te adopteren: "*gegevens inzake de identiteit van de adoptant, zijn sociaal-economische situatie en zijn sociaal milieu (...) de sociaal- psychologische kwaliteiten (...) de persoonlijkheidskenmerken van de kandidaat-adoptanten, de voorgeschiedenis en de dynamiek van de relatie en van het gezin, de kinderwens en de beweegredenen voor de adoptie, de opvattingen en de verwachtingen aangaande de adoptie, het adoptietraject, de opvoeding van het kind, de psychoaffectieve mogelijkheden, het profiel van het kind of de kinderen die aan de kandidaat-adoptanten kan of kunnen worden toevertrouwd en, met de schriftelijke toestemming voor de kandidaat-adoptanten gegevens over hun medische toestand*"
- inzake adopteerbaarheid van een kind: "*(...) de specifieke noden van het kind, (...) de identiteit van het kind, zijn adopteerbaarheid, zijn sociaal milieu, zijn persoonlijke en familiale achtergrond, en, met de schriftelijke toestemming (...) zijn medisch verleden en dat van zijn familie*".

⁵¹ Artikel 346-1/2, 361-2/1 en 362-3 van het Oud burgerlijk Wetboek, maken inzake de geschiktheid van een adoptant melding van "*de persoonlijke, familiale en medische toestand van de betrokkene en zijn beweegredenen*" en van "*gegevens inzake hun identiteit, hun wettelijke bekwaamheid, hun persoonlijke, familiale en medische toestand, hun sociaal milieu, hun beweegredenen en hun geschiktheid om een (interlandelijke) adoptie aan te gaan, alsmede inzake de kinderen voor wie zij de zorg op zich zouden kunnen nemen*".

Artikelen 361-3, 361-5 en 362-3 van het Oud Burgerlijk Wetboek, maakt inzake adopteerbaarheid van een kind melding van: "*de identiteit van het kind, zijn adopteerbaarheid, zijn persoonlijke achtergrond, zijn gezinssituatie, zijn medisch verleden en dat van zijn familie, zijn sociaal milieu, alsmede zijn bijzondere behoeften*" en van "*zijn etnische, godsdienstige, levensbeschouwelijke en culturele achtergrond*".

40. De Autoriteit nodigt de opsteller van het voorontwerp van decreet ook uit te verduidelijken hoe een gebeurlijke verwerking van 'justitiële gegevens als vermeld in artikel 10 AVG' zich verhoudt tot het moraliteitsonderzoek, waarvan sprake in artikel 1231-1/5 van het Gerechtelijk Wetboek: *"Naast de uitvoering van het maatschappelijk onderzoek bedoeld in artikel 1231-1/4 gaat het openbaar ministerie over tot een moraliteitsonderzoek van de adoptant of adoptanten, in het bijzonder door de raadpleging van hun strafregister. Het openbaar ministerie gaat na of de verzoekers bekwaam zijn om te adopteren en stelt een schriftelijk advies op dat acht dagen voor de zitting wordt neergelegd in het dossier van de rechtspleging."* In de mate waarin de verwerking van 'justitiële gegevens als vermeld in artikel 10 AVG', waarvan sprake in het voorontwerp van decreet, zich zou beperken tot de verwerking of opname van voormeld advies ingevolge moraliteitsonderzoek, moet zulks aldus verduidelijkt en gepreciseerd worden.

41. Wat de verwerking van 'gegevens over het seksuele leven' betreft, gaf de aanvrager, ingevolge bevraging, volgende rechtvaardiging op: *"In bepaalde herkomstlanden is het niet mogelijk voor bv. holebikoppels om een kind te adopteren. Het is dan ook de verplichting van het ontvangend land om dit gegeven op te nemen in het ouderrapport dat wordt bezorgd aan het herkomstland en op basis waarvan zij eventueel een kind toewijzen voor adoptie."*

Deze rechtvaardiging overtuigt niet, inzonderheid gelet op het feit dat hiermee kennelijk een discriminatie tussen kandidaat-adoptanten louter op basis van seksuele geaardheid wordt geïntroduceerd, welke, op het eerste zicht, weinig relevant lijkt voor de beoordeling van de geschiktheid om een kind te adopteren. De Autoriteit vraagt zich daarbij bovendien af, of de introductie van dergelijke discriminatie opweegt tegen de uitsluiting van herkomstlanden die dergelijke eisen stellen.

Bij gebreke aan bijkomende precisering en afbakening, enerzijds, en een omstandige rechtvaardiging op voor hun verwerking, anderzijds, dient de categorie 'gegevens over het seksuele leven' uit het voorontwerp van decreet te worden geschrapt.

42. Het principe van minimale gegevensverwerking impliceert niet enkel het aantal inhoudelijke variabelen tot een minimum moet worden beperkt van wat noodzakelijk is ter verwezenlijking van de beoogden doeleinden, maar tevens dat, een verwerking van gepseudonimiseerde persoonsgegevens de voorkeur geniet op de verwerking van niet-gepseudonimiseerde persoonsgegevens; en dit voor zover de verwerking van anonieme gegevens niet zou kunnen volstaan. Zulks geldt in het bijzonder voor eerder statistische/wetenschappelijke onderzoeksdoeleinden al dan niet ter beoordeling/evaluatie van het beleid inzake interlandelijke adoptie.

43. De Autoriteit brengt hier de toepasselijkheid van artikel 89.1 AVG op verwerkingen met het oog op wetenschappelijke of statistische doeleinden in herinnering. Wanneer dergelijke doeleinden kunnen worden verwezenlijkt door (verdere) verwerking die de identificatie van de betrokkenen niet

of niet langer toelaat, dient op deze wijze te werk te worden gegaan. De (verdere) verwerking voor wetenschappelijke en statistische doeleinden gebeurt dus bij voorkeur aan de hand van anonieme gegevens⁵².

44. Zoals gebruikelijk, herhaalt de Autoriteit in dit verband dat de identificatie van een persoon niet enkel slaat op de mogelijkheid om zijn naam en/of adres te achterhalen maar eveneens op de mogelijkheid om hem te identificeren via een proces van individualisering, correlatie of gevolgtrekking. Transparantie m.b.t. de gebruikte anonimiseringsmethode en een analyse van de risico's verbonden aan heridentificatie zijn elementen die bijdragen tot een weloverwogen aanpak van het anonimisatieproces.

Voor het overige verwijst de Autoriteit naar advies 05/2014 van de Werkgroep «Artikel 29» over gegevensbescherming, voorganger van het Europees Comité voor gegevensbescherming, over de anonimiseringstechnieken⁵³.

45. De Autoriteit vestigt de aandacht van de aanvrager op het feit dat er een verschil bestaat tussen gepseudonimiseerde gegevens, die in artikel 4.5) van de AVG worden gedefinieerd als gegevens die *"niet meer aan een specifieke betrokkene kunnen worden gekoppeld zonder dat er aanvullende gegevens worden gebruikt"* en geanonimiseerde gegevens, die niet langer met redelijke middelen aan een bepaalde persoon kunnen worden toegeschreven, en dat enkel deze laatste geen persoonsgegevens meer vormen en dus overeenkomstig overweging 26 zijn uitgesloten van de werkingssfeer van de AVG⁵⁴.

46. Als er sprake is van pseudonimisering (en niet anonimisering), vereist artikel 89.1 AVG o.m. dat deze verwerkingen van persoonsgegevens worden omkaderd door passende waarborgen waarbij technische en organisatorische maatregelen worden getroffen om de naleving van het beginsel van de minimale gegevensverwerking te verzekeren. De Autoriteit attendeert de aanvrager daarbij:

- op de verslagen van het Europees Agentschap voor Cyberbeveiliging betreffende technieken en goede praktijken voor pseudonimisering⁵⁵;
- dat deze verwerking dan moet worden omkaderd met alle vereiste waarborgen en moet voldoen aan de heersende beginselen ter zake⁵⁶.

⁵² Anonieme gegevens: informatie die niet aan een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon kan worden gekoppeld (art. 4.1) AVG, *a contrario*).

⁵³ Dit advies is beschikbaar op volgend adres: https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2014/wp216_nl.pdf

⁵⁴ Voor meer informatie, zie de advies 5/2014 (WP216) over *anonimiseringstechnieken*, 2.2.3, blz. 10 van de Groep 29, (https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2014/wp216_nl.pdf).

⁵⁵ ENISA: <https://www.enisa.europa.eu/publications/data-pseudonymisation-advanced-techniques-and-use-cases> en <https://www.enisa.europa.eu/news/enisa-news/enisa-proposes-best-practices-and-techniques-for-pseudonymisation>.

⁵⁶ Hetzelfde geldt voor het proportionaliteitsbeginsel dat verwijst naar het specifiekere beginsel van "*minimale gegevensverwerking*" dat inhoudt dat de persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt moeten zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt, overeenkomstig artikel 5, § 1, c), van de AVG.

4. Bewaartermijn van de persoonsgegevens

47. Krachtens artikel 5.1.e) AVG mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.

48. Nieuw in het decreet interlandelijke adoptie in te voegen artikel 27/1, §1, vierde lid stipuleert: *"De gegevens die door het Vlaams Centrum voor adoptie worden verwerkt, worden gedurende tien jaar bewaard vanaf de adoptiebeslissing van het kind bij de kandidaat-adoptant. Voor dossiers die niet resulteren in een adoptiebeslissing, begint de bewaartermijn te lopen vanaf de stopzetting van het adoptietraject.*

De gegevens over de geadopteerde worden eeuwigdurend bewaard."

49. In de Memorie van toelichting wordt met betrekking tot bewaartermijn van de gegevens over (de herkomst van) de geadopteerde gepreciseerd: *"De gegevens die door het Vlaams Centrum voor Adoptie worden verwerkt, worden gedurende tien jaar bewaard, met uitzondering van de gegevens omtrent de herkomst van de geadopteerde. Deze worden eeuwigdurend bewaard. (...) Een eeuwigdurende bewaringstermijn is een belangrijke voorwaarde om de inzage van en toegang tot deze gegevens te verzekeren voor de geadopteerde en eventuele nakomelingen die hun familiegeschiedenis willen reconstrueren. (...) Het instellen van een eeuwigdurende bewaartermijn verzekert de toegang en verwerking van deze gegevens voor historische en wetenschappelijke doeleinden, rekening houdend met de geldende regels rond de bescherming van de persoonlijke levenssfeer."*

50. Wat de tienjarige bewaartermijn betreft preciseert de aanvrager, ingevolge bijkomende bevraging door de Autoriteit, ook: *"Dit betreft de gegevens die niet handelen over de herkomst van de geadopteerde, dus ook niet de gegevens over het maatschappelijk onderzoek van de kandidaat-adoptanten, aangezien die intrinsiek deel uitmaakt van het adoptiedossier van de geadopteerde. (...) De termijn van 10 jaar was ingegeven vanuit administratieve redenen. In de logica van het geheel zullen we de termijn in het ontwerp aanpassen naar 7 jaar.⁵⁷ Het betreft hier dan wel louter administratieve gegevens zoals bankgegevens van de kandidaat-adoptanten, telefoonnummer(s), e-mailadressen, etc."*

⁵⁷ De termijn van 7 jaar, welke de aanvrager wenst door te trekken als bewaringstermijn voor de gegevensverwerkingen in hoofde van alle actoren/verwerkingsverantwoordelijken inzake interlandelijke adoptie, is ingegeven vanuit de termijn die voorgeschreven is voor het bewaren van bewijsstukken in het kader van subsidies. Artikel 32 van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën bepaalt dat alle boekhoudstukken methodisch worden bewaard gedurende de termijnen vermeld in artikel III.86, vierde lid van het Wetboek van Economisch Recht (zie p. 28 van de Memorie van toelichting en de vanwege de aanvrager bijkomend ontvangen toelichting).

51. Op basis van toelichting in de Memorie van toelichting en door de aanvrager bijkomend verschaft, is het niet volledig duidelijk welke (categorieën van) gegevens allemaal vallen onder de eeuwigdurende termijn, enerzijds, (het gaat kennelijk breder dan louter "de gegevens over de geadopteerde", zoals opgelijst in voormeld nieuw artikel 27/1, §1, eerste lid, 2° van het decreet interlandelijke adoptie) en welke (categorieën van) gegevens onderworpen zijn aan de bewaringstermijn van zeven jaar. Verduidelijking dringt zich alleszins op.

52. De Autoriteit neemt akte van de verplichtingen inzake bewaring van gegevens inzake afkomst/herkomst van de geadopteerde (zie o.m. artikel 30 van het Haags Adoptieverdrag) welke alleszins een lange bewaartermijn rechtvaardigen. Een strikte afbakening van deze gegevens inzake afkomst/herkomst van de geadopteerde dringt zich dienvolgens des te meer op.

53. In de mate dat de bewaring van bepaalde gegevens eerder onderzoeksdoeleinden, dan wel operationele doeleinden moet dienen, moet overwogen om de informatie op geanonimiseerde, of toch minstens gepseudonimiseerde wijze (verder) te bewaren, in navolging van artikel 89.1 AVG.

54. De Autoriteit vraagt zich voorts af of, voor de bewaring van bewijsstukken in het kader van subsidies/overheidsfinanciën, een beperkte set aan eerder administratieve gegevens (in tegenstelling tot de volledige set van alle persoonsgegevens, de uitermate gevoelige categorieën in de zin van artikelen 9 en 10 AVG inclusief) niet kan volstaan.

55. De Autoriteit is van oordeel dat een meer genuanceerd bewaarbeleid moet worden uitgewerkt, rekening houdend met de hiervoor aangehaalde bedenkingen.

5. Verwerkingsverantwoordelijken

56. Artikel 4.7) AVG bepaalt dat voor de verwerkingen waarvan de regelgeving het doel en de middelen vastlegt, de verwerkingsverantwoordelijke diegene is die daarin als dusdanig wordt aangewezen.

57. De aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n) in de regelgeving moet in overeenstemming zijn met de rol die deze actor(en) in de praktijk spe(e)l(t)(en) en met de zeggenschap die hij heeft (of zij hebben) over welke essentiële middelen voor de verwerking worden ingezet. Anders oordelen, zou niet alleen in strijd zijn met de letter van de tekst van de AVG, maar zou ook de doelstelling van de AVG om een consistent en hoog beschermingsniveau voor natuurlijke personen te waarborgen in gevaar kunnen brengen.

58. Nieuw artikel 27/1, §1, tweede lid, van het decreet interlandelijke adoptie preciseert terzake: *"Het Vlaams Centrum voor Adoptie (...) (is) verwerkingsverantwoordelijke als vermeld in artikel 4, 7), (AVG), voor de persoonsgegevens die ze (verwerkt)".*

59. De Autoriteit neemt akte van voormelde aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke, welke geen bijzondere bedenkingen oproept.

B. Gegevensverwerking door de (erkende/vergunde) adoptiedienst

60. Het ingevolge artikel 32 van het voorontwerp van decreet nieuw in het decreet interlandelijke adoptie in te voeren artikel 27/1, §1, wil een kader bieden voor de verwerkingen van persoonsgegevens die de (erkende) adoptiedienst zal ontplooiën ter verwezenlijking van de haar, in het kader van de interlandelijke adoptie, toegewezen taken en opdrachten.

61. Het, ingevolge het voorontwerp van decreet, te wijzigen artikel 3, 5°, van het decreet interlandelijke adoptie definieert de 'adoptiedienst' als: *"een instelling die door de Vlaamse Regering is vergund, die betrokken is in verschillende fasen van het adoptietraject, en die zorg en begeleiding verstrekt".*

1. Verwerkingsdoeleinden

62. Volgens artikel 5.1.b) AVG is de verwerking van persoonsgegevens enkel toegestaan voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden.

63. Nieuw artikel 27/1, §1, van het decreet interlandelijke adoptie beperkt zich voor de beschrijving van de door de (erkende) adoptiedienst met de verwerking van persoonsgegevens te verwezenlijken doeleinden tot: *"ter uitvoering van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan"*, zonder verdere precisering, noch verwijzing naar de relevante bepalingen van het decreet en de uitvoeringsbesluiten in kwestie. Zulks beantwoordt niet aan een welbepaald en uitdrukkelijk omschreven doeleinde conform artikel 5.1.b) AVG.

64. De ingevolge het voorontwerp van decreet, te wijzigen artikelen 14 en 15 en het nieuw in te voegen artikel 15/2 van het decreet interlandelijke adoptie beschrijven de taken en opdrachten van de (erkende) adoptiedienst als volgt:

Artikel 14: *"De adoptant van wie in het kader van een interlandelijke adoptie conform artikel 1231-1/7 van het Gerechtelijk Wetboek de bekwaamheid en de geschiktheid om te adopteren zijn*

vastgesteld, doet een beroep op de vergunde adoptiedienst voor de adoptiebegeleiding voor de voortzetting van het adoptietraject. De kandidaat-adoptant sluit hiervoor een overeenkomst met de voormelde adoptiedienst. (...)”

Artikel 15: *“§1. De adoptiedienst heeft volgende taken:*

1° de kandidaat-adoptant informeren, voorbereiden en begeleiden bij de dossiersamenstelling en de procedure in het land van herkomst;

2° begeleiding bieden aan de kandidaat-adoptant en de geadopteerde;

3° zorg en begeleiding verstrekken aan de kandidaat-adoptant en de geadopteerde;

4° advies verlenen aan het Vlaams Centrum voor Adoptie over de behoeften van het kind en de navolgende matching.

De adoptiedienst heeft afzonderlijke taken in het traject van een intrafamiliale adoptie volgens de regels en specificaties die de Vlaamse Regering bepaalt. (...)

De adoptiedienst werkt samen met het Vlaams Centrum voor Adoptie om het adoptietraject in de herkomstlanden op te volgen en te begeleiden.

§2. De taak van informeren en voorbereiden, vermeld in §1, eerste lid, 1°, omvat:

1° de kandidaat-adoptant informeren over de herkomstlanden waarmee een lopende samenwerking bestaat, in samenspraak met het Vlaams Centrum voor Adoptie;

2° de kandidaat-adoptant, in samenspraak met het Steunpunt Adoptie, aanvullende vorming aanbieden over adoptiespecifieke onderwerpen die de Vlaamse Regering bepaalt;

3° de adoptiemotivatie verfijnen, de draagkracht van de kandidaat-adoptant in kaart brengen in functie van de kindprofielen in de verschillende herkomstlanden.

§3. De begeleidingstaak, vermeld in §1, eerste lid, 1° en 2°, omvat:

1° de kandidaat-adoptant begeleiden bij de samenstelling van het dossier dat verzonden moet worden naar het herkomstland;

2° het rapport, vermeld in artikel 361-2/1 van het oud Burgerlijk Wetboek⁵⁸, opmaken op de wijze die de Vlaamse Regering bepaalt;

3° de voortgang van de individuele adoptiedossiers begeleiden en de kandidaat-adoptant en het Vlaamse Centrum voor Adoptie op de hoogte houden over de gerechtelijke of administratieve voortgang van het adoptiedossier;

4° de adoptie opvolgen in overeenstemming met de voorschriften en de wettelijke bepalingen van het herkomstland.

§4. Het verstrekken van zorg, vermeld in paragraaf 1, eerste lid, 3° omvat:

1° een zorgplan opstellen dat aangepast is aan de behoeften van het adoptiekind;

⁵⁸ Het betreft het rapport bedoeld in artikel 15 van het Haags Adoptieverdrag, dat (de bevoegde autoriteit van de Staat van herkomst) moet toelaten de geschikte kandidaat-adoptant te selecteren voor ieder kind voor wie een adoptie nodig is en dat gegevens bevat inzake *“hun identiteit, hun wettelijke bekwaamheid, hun persoonlijke, familiale en medische toestand, hun sociaal milieu, hun beweegredenen en hun geschiktheid om een adoptie aan te gaan, alsmede inzake de kinderen voor wie zij de zorg op zich zouden kunnen nemen”*.

2° instaan voor de nazorgvereiste en follow-uprapportage die wordt opgelegd door het herkomstland;
3° aan de kandidaat-adoptant psychosociale bijstand en bijstand bij de voorbereiding voor de aankomst van het kind in België bieden;

4° de hechting en gezinsvorming opvolgen en ondersteunen in de periode na de aankomst van het kind in België;

5° in een gestructureerd ondersteuningsaanbod voorzien voor de geadopteerde en het adoptiegezin, dat is aangepast aan de behoeften en maturiteit van de geadopteerde en dat, in samenspraak met Steunpunt Adoptie of andere partners, minstens bestaat uit huisbezoeken, individuele gesprekken, vorming en groepsactiviteiten;

6° in doorverwijzing en opvolging voorzien bij vragen of problemen die een specialistische hulpverlening in de tweede of derde lijn vereisen;

7° een nauwe samenwerking uitbouwen met het afstammingscentrum in het kader van rootszoektochten.

§5. De ondersteuning aan het Vlaamse Centrum voor Adoptie in het kader van internationale samenwerkingen, vermeld in paragraaf 1, vierde lid, omvat:

1° aan het Vlaams Centrum voor Adoptie alle mogelijke afwijkingen en onregelmatigheden melden die opduiken tijdens de gerechtelijke of administratieve procedure in het herkomstland of na aankomst in België;

2° aan het Vlaams Centrum voor Adoptie melden dat het kind in België is aangekomen;

3° het verloop van adoptietrajecten in de herkomstlanden praktisch organiseren en evalueren;

4° aan het Vlaams Centrum voor Adoptie in het kader van de planning, vermeld in paragraaf 7, nieuwe samenwerkingen met herkomstlanden voorstellen, die door VCA binnen een redelijke termijn onderzocht worden.

§6. De adoptiedienst verbindt zich ertoe alle beschikbare stukken met informatie over de herkomst en identiteit van de geadopteerde aan het Vlaams Centrum voor Adoptie te bezorgen, ook na uitspraak van de adoptie. (...)

§7. De adoptiedienst en het Vlaams Centrum voor Adoptie stellen tijdens het eerste kwartaal van ieder kalenderjaar samen een planning op in het kader van de internationale samenwerkingen, vermeld in paragraaf 5, en ook een grondige evaluatie van de lopende samenwerkingen met de herkomstlanden.

§8. De adoptiedienst informeert het Vlaams Centrum voor Adoptie zorgvuldig over de uitvoering van de taken, vermeld in paragraaf 1 tot en met 6.

§9. De Vlaamse Regering kan de taken van de adoptiedienst, vermeld in paragraaf 1 tot en met 8, verder specificeren en uitwerken."

Artikel 15/2:

"§1. Als het Vlaams Centrum voor Adoptie of de adoptiedienst vanuit een herkomstland een voorstel tot matching van een kind aan een kandidaat-adoptant verkrijgt als vermeld in artikel 361-4, 3°, c), van het oud Burgerlijk Wetboek, heeft de adoptiedienst de opdracht de psychosociale

adopteerbaarheid van het kind op grond van de kindstudie, vermeld in artikel 361-3, eerste lid, 2° van het oud Burgerlijk Wetboek⁵⁹, na te gaan en daarover advies te verlenen aan het Vlaams Centrum voor Adoptie, complementair aan de controle vermeld in artikel 20, §2, 2°, e). Bij de voormelde adviesverlening onderzoekt de adoptiedienst of de kandidaat-adoptant voldoende matcht met de kenmerken en behoeften van het kind.

De adoptiedienst en het Vlaams Centrum voor Adoptie kunnen bijkomend advies inroepen van externe experts over de medische of psychosociale adopteerbaarheid of het dossier voorleggen aan het Adviescomité interlandelijke adoptie, vermeld in artikel 15/1. In voorkomend geval worden voormelde externe experts betrokken bij de beoordeling door het voormelde Adviescomité interlandelijk adoptie. Als het Vlaams Centrum voor Adoptie het advies van het Adviescomité interlandelijke adoptie, vermeld in artikel 15/1, niet wil volgen, brengt het Vlaams Centrum voor Adoptie het voormelde Adviescomité interlandelijke adoptie op de hoogte van de redenen daarvoor.

§2. Als het Vlaams Centrum voor Adoptie of de adoptiedienst vanuit een herkomstland de vraag krijgt om een kandidaat-adoptant te zoeken voor een kind, al dan niet met special needs, doet het Vlaams Centrum voor Adoptie de controle, vermeld in artikel 20, §2, 2°, e), en gaat de adoptiedienst, na controle van de psychosociale adopteerbaarheid van het kind, op zoek naar de best mogelijke match in gezinsverband voor het kind.

In het eerste lid wordt verstaan onder special needs: de behoeften die vallen onder een van de volgende categorieën:

1° brussen;

2° medische of lichamelijke problemen;

3° extra belastende achtergrond, gedrags- of emotionele problemen;

4° ontwikkelingsproblemen;

5° ouder dan zes jaar zijn.

Als de adoptiedienst beslist dat er een geschikte kandidaat-adoptant kan worden gevonden die voldoende matcht met de kenmerken en behoeften van het kind, wordt een voorstel voor plaatsing voorgelegd aan het Adviescomité interlandelijke adoptie, vermeld in artikel 15/1."

65. De Autoriteit neemt akte van voormelde zeer omstandige ophijsting van de diverse taken en opdrachten in hoofde van de (erkende) adoptiedienst doorheen het volledige individuele adoptietraject (inclusief voorbereiding en (na)zorg voor alle adoptiebetrokkenen) en adviseert om, in het nieuw artikel 27/1; §1, eerste lid, van het decreet interlandelijke adoptie, de passage "*ter uitvoering van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan*" te vervangen door een verwijzing naar de concrete bepalingen waarin de opdrachten en taken van de (erkende) adoptiedienst worden vermeld, die effectief een verwerking van persoonsgegevens vereisen.

⁵⁹ Het betreft ontvangst van een verslag van de bevoegde autoriteit van de Staat van herkomst dat gegevens bevat omtrent "*de identiteit van het kind, zijn adopteerbaarheid, zijn persoonlijke achtergrond, zijn gezinssituatie, zijn medisch verleden en dat van zijn familie, zijn sociaal milieu, alsmede zijn bijzondere behoeften; en de andere voor de adoptie vereiste stukken*".

2. Categorieën van betrokkenen

66. Het nieuw in het decreet interlandelijke adoptie in te voeren artikel 27/1, §1, eerste lid, preciseert uitdrukkelijk dat het persoonsgegevens zal verwerken van *de "kandidaat-adoptant"*, van *de "geadopteerde"* en van *"de afstandsouder"*. Het is daarmee duidelijk welke 'de categorieën van betrokkenen' zijn wiens gegevens door de (erkende) adoptiedienst zullen worden verwerkt. Dit roept geen bijzondere bedenkingen op.

3. Categorieën van persoonsgegevens

67. Artikel 5.1.c), AVG bepaalt dat persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt moeten zijn tot wat noodzakelijk is voor de beoogde doeleinden ('minimale gegevensverwerking').

68. Het nieuw in het decreet interlandelijke adoptie in te voegen artikel 27/1, §1, eerste lid bepaalt: *"Het Vlaams Centrum voor Adoptie en de adoptiedienst kunnen ter uitvoering van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan minstens de volgende soorten persoonsgegevens verwerken: (...)"* Voor de exhaustieve oplijsting van alle door de (erkende) adoptiedienst te verwerken persoonsgegevens (welke identiek is aan deze voor het Vlaams Centrum van Adoptie) verwijst de Autoriteit naar de oplijsting onder randnr. 32 van onderhavig advies.

69. De Autoriteit verwijst eveneens naar de opmerkingen en bedenkingen die ze terzake formuleerde onder randnrs. 33 e.v. van onderhavig advies, welke ook hier onverkort van toepassing zijn.

4. Bewaartermijn van de persoonsgegevens

70. Krachtens artikel 5.1.e) AVG mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.

71. Nieuw in het decreet interlandelijke adoptie in te voegen artikel 27/1, §1, derde lid stipuleert: *"De gegevens die door de adoptiedienst worden verwerkt, worden bewaard tot het moment dat de geadopteerde de leeftijd van achttien jaar heeft bereikt. De gegevens in dossiers die niet resulteren in een adoptiebeslissing, worden gedurende zeven jaar bewaard vanaf de stopzetting van het adoptietraject."*

72. In de Memorie van toelichting wordt de aldus uitgewerkte bewaartermijn tot de leeftijd van 18 jaar van de geadopteerde verantwoord, *"ingegeven vanuit de nazorgverplichting die de adoptiedienst dient te vervullen ten aanzien van de herkomstlanden"*.

In de mate dat de (erkende) adoptiedienst de (na)zorg- en begeleidingstaken doorheen het integrale adoptietraject (dat loopt tot de 18-jarige leeftijd van de geadopteerde) moet aanbieden aan alle adoptiebetrokkenen, roept deze bewaartermijn geen bijzondere bedenkingen op.

73. De bewaartermijn van zeven jaar is volgens de aanvrager en de Memorie van toelichting *"ingegeven vanuit artikel 32 van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën dat bepaalt dat alle boekhoudstukken methodisch worden bewaard gedurende de termijnen, vermeld in artikel III.86, vierde lid van het Wetboek van Economisch Recht. Dat laatste artikel bepaalt dat de verantwoordingsstukken methodisch opgeborgen en zeven jaar bewaard worden, in origineel of in afschrift."* (zie p. 28 van de Memorie van toelichting). De Autoriteit vraagt zich af of, voor de bewaring van bewijsstukken in het kader van subsidies/overheidsfinanciën, een beperkte set aan eerder administratieve gegevens (in tegenstelling tot de volledige set van alle persoonsgegevens, de uitermate gevoelige categorieën in de zin van artikelen 9 en 10 AVG inclusief) niet kan volstaan. Een bijkomende nuancering in het bewaarbeleid dringt zich op dit vlak op.

5. Verwerkingsverantwoordelijken

74. Artikel 4.7) AVG bepaalt dat voor de verwerkingen waarvan de regelgeving het doel en de middelen vastlegt, de verwerkingsverantwoordelijke diegene is die daarin als dusdanig wordt aangewezen.

75. De aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n) in de regelgeving moet in overeenstemming zijn met de rol die deze actor(en) in de praktijk spe(e)l(t)(en) en met de zeggenschap die hij heeft (of zij hebben) over welke essentiële middelen voor de verwerking worden ingezet. Anders oordelen, zou niet alleen in strijd zijn met de letter van de tekst van de AVG, maar zou ook de doelstelling van de AVG om een consistent en hoog beschermingsniveau voor natuurlijke personen te waarborgen in gevaar kunnen brengen.

76. Nieuw artikel 27/1, §1, tweede lid, van het decreet interlandelijke adoptie preciseert terzake: *"(...) de adoptiedienst (is) (...) verwerkingsverantwoordelijke als vermeld in artikel 4, 7), (AVG), voor de persoonsgegevens die ze (verwerkt) "*.

77. De Autoriteit neemt akte van voormelde aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke, welke op zich geen bijzondere bedenkingen oproept.

78. In de mate dat een uitdrukkelijke aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n) ook de uitoefening door de betrokkenen van de hen door de AVG toegekende rechten, moet faciliteren en duidelijk maakt op wie de verantwoordelijkheden terzake rusten, lijkt enige publiciteit omtrent de concreet erkende/vergunde adoptiedienst gepast.⁶⁰

C. Gegevensverwerking door de Dienst voor maatschappelijk onderzoek

79. Het ingevolge artikel 32 van het voorontwerp van decreet nieuw in het decreet interlandelijke adoptie in te voeren artikel 27/1, §2, wil een kader bieden voor de verwerkingen van persoonsgegevens die de dienst voor maatschappelijk onderzoek zal ontplooiën ter verwezenlijking van de haar, in het kader van de interlandelijke adoptie, toegewezen taken en opdrachten.

1. Verwerkingsdoeleinden

80. Volgens artikel 5.1.b) AVG is de verwerking van persoonsgegevens enkel toegestaan voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden.

81. Nieuw artikel 27/1, §2, van het decreet interlandelijke adoptie beperkt zich voor de beschrijving van de door de dienst voor maatschappelijk onderzoek met de verwerking van persoonsgegevens te verwezenlijken doeleinden tot: *"ter uitvoering van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan"*, zonder verdere precisering, noch verwijzing naar de relevante bepalingen van het decreet en de uitvoeringsbesluiten in kwestie. Zulks beantwoordt niet aan een welbepaald en uitdrukkelijk omschreven doeleinde conform artikel 5.1.b) AVG.

82. Artikel 11, §3 van het decreet interlandelijke adoptie beschrijft de taken van de dienst voor maatschappelijk onderzoek als volgt:

"(...) De erkende dienst voor maatschappelijk onderzoek moet, om erkend te blijven of opnieuw erkend te worden, de volgende verplichtingen naleven:

2° iedereen die zich voor het maatschappelijk onderzoek aanbiedt, registreren;

3° de vraagstelling beperken tot de informatie die relevant is voor het bekomen van een geschiktheidsvonnis tot interlandelijke adoptie;"⁶¹

⁶⁰ Een aanduiding van de adoptiedienst bij ministerieel besluit, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad, lijkt aangewezen (zie naar analogie randnr.52 van advies nr. 35/2023 van 9 februari 2023 *sur un projet de décret introduisant dans le Code wallon de l'Action sociale et de la santé des dispositions relatives aux programmes de médecine préventive*).

⁶¹ De Memorie van toelichting (p. 19) en de door de aanvrager bijkomende verschaft toelichting, verduidelijken dat het maatschappelijk onderzoek naar de geschiktheid om te adopteren nog tot 31/12/2025 zal worden uitgevoerd door de 'dienst maatschappelijk onderzoek' en vanaf 01/01/2026 zal verlopen in het kader van het voortraject, hetwelk aan de terzake vergunde organisatie(s) als taak wordt opgedragen (cf. infra, onder randnrs. 149 e.v. van onderhavig advies). Op die datum zullen hiertoe de verwijzingen naar de 'dienst maatschappelijk onderzoek' in het decreet interlandelijke adoptie worden opgegeven en treedt het nieuwe artikel 4 (inzake het voortraject dat het maatschappelijk onderzoek behelst) in werking.

83. Artikel 346-1/2 van het oud Burgerlijk Wetboek stipuleert o.m.: *"De geschiktheid⁶² wordt door de familierechtbank beoordeeld op grond van een door haar te bevelen maatschappelijk onderzoek. (...) Om de geschiktheid van de adoptant te beoordelen houdt de rechtbank in het bijzonder rekening met de persoonlijke, familiale en medische toestand van de betrokkene, en met zijn beweegredenen."*

84. Artikel 1231-1/4 van het Gerechtelijk Wetboek preciseert dienaangaande nog: *"Binnen dertig dagen na het verzoek bedoeld in artikel 1231-1/2 (zijnde het verzoek tot vaststelling van de geschiktheid om te adopteren) beveelt de rechtbank ambtshalve (...) een maatschappelijk onderzoek teneinde inzicht te krijgen in de geschiktheid tot adopteren van de adoptant of de adoptanten. (...) Tijdens dit maatschappelijk onderzoek worden de diensten die door de bevoegde gemeenschappen zijn aangewezen, geraadpleegd."*

85. Artikel 3 van het Samenwerkingsakkoord bepaalt o.m. *"De Gemeenschappen stellen aan de familierechtbanken een of meerdere diensten ter beschikking, die belast worden met de realisering van de maatschappelijke onderzoeken die bevolen zijn door de familierechtbank (...)."*

86. De Autoriteit adviseert om, in het nieuw artikel 27/1, §1, eerste lid, van het decreet interlandelijke adoptie, de passage *"ter uitvoering van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan"* te vervangen door een verwijzing naar de (voormelde) concrete bepalingen waarin de opdracht van de dienst voor maatschappelijk onderzoek, die effectief een verwerking van persoonsgegevens vereist, nader wordt beschreven.

2. Categorieën van betrokkenen

87. Het nieuw in het decreet interlandelijke adoptie in te voegen artikel 27/1, §2, eerste lid, preciseert uitdrukkelijk dat persoonsgegevens zullen worden verwerkt van *de "kandidaat-adoptant"*. Het is daarmee duidelijk welke 'de categorieën van betrokkenen' zijn wiens gegevens door de dienst maatschappelijk onderzoek, in het kader van een interlandelijke adoptie, zullen worden verwerkt. Dit roept geen bijzondere bedenkingen op.

3. Categorieën van persoonsgegevens en betrokkenen

88. Artikel 5.1.c), AVG bepaalt dat persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt moeten zijn tot wat noodzakelijk is voor de beoogde doeleinden ('minimale gegevensverwerking').

⁶² Artikel 346-1 van het oud Burgerlijk Wetboek schrijft voor dat kandidaat-adoptanten bekwaam en geschikt moeten zijn om te adopteren; daartoe moeten ze over de vereiste sociaal-psychologische eigenschappen beschikken.

89. Het nieuw in het decreet interlandelijke adoptie in te voegen artikel 27/1, §2, eerste lid, bepaalt: *"De dienst voor maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 11, §1, van dit decreet, verwerkt ter uitvoering van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan minstens de volgende soorten persoonsgegevens van de kandidaat-adoptant:*

- 1° *identificatiegegevens;*
- 2° *gegevens over de financiële middelen en beroepsactiviteiten;*
- 3° *persoonlijkheidskenmerken;*
- 4° *gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;*
- 5° *sociaalpsychologische capaciteiten;*
- 6° *woningkenmerken;*
- 7° *fysieke gegevens;*
- 8° *gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;*
- 9° *gegevens over het huidige of het vorige huwelijk of de vorm van samenleven;*
- 10° *gegevens over de huidige tewerkstelling;*
- 11° *gegevens over de loopbaan;*
- 12° *gegevens over de organisatie van het werk;*
- 13° *gegevens over de lichamelijke en psychische gezondheid;*
- 14° *afbeeldingen;*
- 15° *raciale of etnische gegevens;*
- 16° *gegevens over het seksuele leven;*
- 17° *gegevens over het academische curriculum;*
- 18° *gegevens over de talenkennis;*
- 19° *gegevens over de wettelijke bekwaamheid, de beweegredenen, de opvattingen en de verwachtingen om te adopteren;*
- 20° *justitiële gegevens als vermeld in artikel 10 (AVG);*
- 21° *gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;*
- 22° *rijksregisternummer."*

90. De Autoriteit merkt vooreerst op dat de normatieve omkadering van een gegevensverwerking moet voorzien in een exhaustieve olijsting van de te verwerken (categorieën van) persoonsgegevens; het woord "*minstens*" dient dan ook te worden geschrapt uit de eerste zin van voormeld nieuw artikel 27/1, §2.

91. Hoewel de Autoriteit ook hier begrijpt dat in het kader van een interlandelijk adoptietraject - en inzonderheid in het kader van een maatschappelijk onderzoek naar de geschiktheid om te adopteren- een omstandige verwerking van veelal uitermate gevoelige persoonsgegevens noodzakelijk is, verwijst ze naar de opmerkingen en bedenkingen die ze eerder in dit advies (onder randnrs. 35 e.v.) formuleerde inzake voorzienbaarheid, transparantie en het principe van minimale gegevensverwerking, welke ook hier onverkort van toepassing zijn.

4. Bewaartermijn van de persoonsgegevens

92. Krachtens artikel 5.1.e) AVG mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.

93. Nieuw artikel 27/1, §2, derde lid, van het decreet interlandelijke adoptie stipuleert: *"De gegevens worden gedurende zeven jaar bewaard vanaf de datum waarop het verslag van het maatschappelijk onderzoek aan het Vlaams Centrum voor Adoptie wordt bezorgd."*

94. Ingevolge bevraging van de aanvrager, verwijst deze naar de motivering die terzake is opgenomen in de Memorie van toelichting (p.28): *"is ingegeven vanuit artikel 32 van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën dat bepaalt dat alle boekhoudstukken methodisch worden bewaard gedurende de termijnen, vermeld in artikel III.86, vierde lid van het Wetboek van Economisch Recht. Dat laatste artikel bepaalt dat de verantwoordingsstukken methodisch opgeborgen en zeven jaar bewaard worden, in origineel of in afschrift."*

95. De Autoriteit vraagt zich af of, voor de bewaring van bewijsstukken in het kader van subsidies/overheidsfinanciën, een beperkte set aan eerder administratieve gegevens (in tegenstelling tot de volledige set van alle persoonsgegevens, de uitermate gevoelige categorieën in de zin van artikelen 9 en 10 AVG inclusief) niet kan volstaan. Een bijkomende nuancering in het bewaarbeleid dringt zich op dit vlak op.

5. Verwerkingsverantwoordelijken

96. Artikel 4.7) AVG bepaalt dat voor de verwerkingen waarvan de regelgeving het doel en de middelen vastlegt, de verwerkingsverantwoordelijke diegene is die daarin als dusdanig wordt aangewezen.

97. De aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n) in de regelgeving moet in overeenstemming zijn met de rol die deze actor(en) in de praktijk spe(e)l(t)(en) en met de zeggenschap die hij heeft (of zij hebben) over welke essentiële middelen voor de verwerking worden ingezet. Anders oordelen, zou niet alleen in strijd zijn met de letter van de tekst van de AVG, maar zou ook de doelstelling van de AVG om een consistent en hoog beschermingsniveau voor natuurlijke personen te waarborgen in gevaar kunnen brengen.

98. Nieuw artikel 27/1, §2, tweede lid, van het decreet interlandelijke adoptie preciseert terzake: *"De dienst voor maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 11, §1, van dit decreet is verwerkingsverantwoordelijke als vermeld in artikel 4, 7), (AVG)."*

99. De Autoriteit neemt akte van voormelde aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke, welke op zich geen bijzondere bedenkingen oproept.

D. Gegevensverwerking door het Adviescomité interlandelijke adoptie

100. Het ingevolge artikel 32 van het voorontwerp van decreet nieuw in het decreet interlandelijke adoptie in te voeren artikel 27/1, §3, wil een kader bieden voor de verwerkingen van persoonsgegevens die het Adviescomité interlandelijke adoptie zal ontplooiën ter verwezenlijking van de haar, in het kader van de interlandelijke adoptie, toegewezen taken en opdrachten.

101. Het nieuw in het decreet interlandelijke adoptie te voegen artikel 15/1, roept deze nieuwe adviserende instantie in het leven.

1. Verwerkingsdoeleinden

102. Volgens artikel 5.1.b) AVG is de verwerking van persoonsgegevens enkel toegestaan voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden.

103. Nieuw artikel 27/1, §3, eerste lid, van het decreet interlandelijke adoptie beschrijft de door het Adviescomité interlandelijke adoptie met de verwerking van persoonsgegevens te verwezenlijken doeleinden als volgt: *"Het Adviescomité interlandelijke adoptie, vermeld in artikel 15/1 van dit decreet, verwerkt (persoonsgegevens) als de verwerking noodzakelijk is om de taken, vermeld in artikel 15/1 en 15/2 van dit decreet, uit te voeren: (...)."*

104. De ingevolge het voorontwerp van decreet, nieuw in het decreet interlandelijke adoptie in te voegen artikelen 15/1 en 15/2 beschrijven de taken van het Adviescomité interlandelijke adoptie als volgt:

Artikel 15/1:

"§1. Er wordt een Adviescomité interlandelijke adoptie opgericht die de volgende opdrachten heeft:

1° advies verlenen in concrete adoptiedossiers conform artikel 15/2;

2° op eigen initiatief, op verzoek van de leidend ambtenaar van het agentschap, de Vlaamse adoptieambtenaar of de vergunde adoptiedienst advies verlenen over de globale aanpak en het verloop van interlandelijke adoptietrajecten;

§2. Het Adviescomité interlandelijk adoptie bestaat minstens uit:

1° een vertegenwoordiger van de dienst voor maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 11, §1, van dit decreet;

2° een vertegenwoordiger van de adoptiedienst;

3° een medewerker van het Vlaams Centrum voor Adoptie;

4° twee onafhankelijke experts in interlandelijke adoptie.

Voor de adviesverlening, vermeld in paragraaf 1, 2°, bestaat het Adviescomité interlandelijke adoptie naast de leden, vermeld in het eerste lid, ook uit minstens twee onafhankelijke deskundigen op het gebied van adoptie, een vertegenwoordiger van de pleegzorgsector en minstens twee vertegenwoordigers van adoptieouders of geadopteerden.

De adviezen die volgen uit de adviesverlening, vermeld in paragraaf 1, 2°, worden gepubliceerd op de website van het agentschap.

§3. De Vlaamse Regering bepaalt de samenstelling van het Adviescomité interlandelijke adoptie. De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen voor de opdracht, de vergoeding van de leden en de werking van het Adviescomité interlandelijke adoptie."

Artikel 15/2:

"§1. (...) De adoptiedienst en het Vlaams Centrum voor Adoptie kunnen bijkomend advies inroepen van externe experts over de medische of psychosociale adopteerbaarheid of het dossier voorleggen aan het Adviescomité interlandelijke adoptie, vermeld in artikel 15/1. In voorkomend geval worden voormelde externe experts betrokken bij de beoordeling door het voormelde Adviescomité interlandelijk adoptie.

Als het Vlaams Centrum voor Adoptie het advies van het Adviescomité interlandelijke adoptie, vermeld in artikel 15/1, niet wil volgen, brengt het Vlaams Centrum voor Adoptie het voormelde Adviescomité interlandelijke adoptie op de hoogte van de redenen daarvoor.

§2. (...) Als de adoptiedienst beslist dat er een geschikte kandidaat-adoptant kan worden gevonden die voldoende matcht met de kenmerken en behoeften van het kind, wordt een voorstel voor plaatsing voorgelegd aan het Adviescomité interlandelijke adoptie, vermeld in artikel 15/1."

105. De Autoriteit is van oordeel dat de hiervoor beschreven 'adviesdoeleinden', kunnen worden beschouwd als welbepaald en uitdrukkelijk omschreven in de zin van artikel 5.1.b) AVG.

106. Wat "advies verlenen over de globale aanpak en het verloop van interlandelijke adoptietrajecten" betreft, vermeld onder voormeld punt 2° van het nieuwe artikel 15/1, §1, brengt de Autoriteit de toepasselijkheid van artikel 89.1 AVG op de met (beleidsondersteunend) statistisch en wetenschappelijk onderzoek gepaard gaande gegevensverwerkingen in herinnering.

2. Categorieën van betrokkenen

107. Het nieuw in het decreet interlandelijke adoptie in te voeren artikel 27/1, §3, eerste lid, preciseert uitdrukkelijk dat persoonsgegevens zullen worden verwerkt van *de "kandidaat-adoptant"*, van *de "geadopteerde"* en van *"de afstandsouder"*. Het is daarmee duidelijk welke 'de categorieën van

betrokkenen' zijn wiens gegevens door het Adviescomité interlandelijke adoptie zullen worden verwerkt. Dit roept geen bijzondere bedenkingen op.

De Autoriteit be vraagt zich voorts omtrent de nood om ook de gebeurlijke verwerking van persoonsgegevens van de experts en deskundigen van het Adviescomité interlandelijke adoptie, als 'categorie van betrokkene', normatief te omkaderen in de mate dat deze mogelijks -hetzij via publicatie van het advies, hetzij via toegang door andere betrokkenen, aan (enige) publiciteit onderhevig zouden kunnen zijn.

3. Categorieën van persoonsgegevens

108. Artikel 5.1.c), AVG bepaalt dat persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt moeten zijn tot wat noodzakelijk is voor de beoogde doeleinden ('minimale gegevensverwerking').

109. Nieuw in het decreet interlandelijke adoptie in te voegen artikel 27/1, §3, eerste lid, bepaalt: "*Het Adviescomité interlandelijke adoptie (...) verwerkt de volgende soorten persoonsgegevens (...): (...)*" Voor de exhaustieve oplijsting van alle door het Adviescomité interlandelijke adoptie te verwerken persoonsgegevens (welke identiek zijn aan deze voor het Vlaams Centrum van Adoptie én de (erkende) adoptiedienst) verwijst de Autoriteit naar de oplijsting onder randnr. 32 van onderhavig advies.

110. In de mate dat het Adviescomité interlandelijke adoptie om advies kan gevraagd worden over (alle mogelijke aspecten van) een concreet adoptiedossier, lijkt het logisch en gepast dat dit adviescomité in principe over dezelfde inhoudelijke informatie kan beschikken als de (erkende) adoptiedienst zelf.

111. De Autoriteit verwijst ook hier evenwel naar de opmerkingen en bedenkingen die ze eerder in dit advies (onder randnrs. 35 e.v.) formuleerde inzake voorzienbaarheid, transparantie en het principe van minimale gegevensverwerking, welke ook hier onverkort van toepassing zijn.

112. Wat "*advies verlenen over de globale aanpak en het verloop van interlandelijke adoptietrajecten*" betreft, vermeld onder voormeld punt 2° van het nieuwe artikel 15/1, §1, herhaalt de Autoriteit uitdrukkelijk dat ingevolge het principe van minimale gegevensverwerking niet enkel het aantal inhoudelijke variabelen tot een minimum moet worden beperkt maar dat tevens, een verwerking van gepseudonimiseerde persoonsgegevens de voorkeur geniet op de verwerking van niet-gepseudonimiseerde persoonsgegevens; en dit voor zover de verwerking van anonieme gegevens niet zou kunnen volstaan voor de verwezenlijking van voormeld 'beleidsadvies'. De Autoriteit brengt ook hier de toepasselijkheid van artikel 89.1 AVG op verwerkingen voor (beleidsondersteunende) onderzoeksdoeleinden, zoals aangehaald onder randnrs. 43 e.v. van onderhavig advies, in herinnering.

4. Bewaartermijn van de persoonsgegevens

113. Krachtens artikel 5.1.e) AVG mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.

114. Nieuw artikel 27/1, §3, derde lid, van het decreet interlandelijke adoptie stipuleert: *"De gegevens worden bewaard tot een jaar nadat het Adviescomité interlandelijke adoptie, vermeld in artikel 15/1, advies heeft uitgebracht aan het Vlaams Centrum voor Adoptie."*

115. De Autoriteit neemt akte van deze bewaartermijn.

5. Verwerkingsverantwoordelijken

116. Artikel 4.7) AVG bepaalt dat voor de verwerkingen waarvan de regelgeving het doel en de middelen vastlegt, de verwerkingsverantwoordelijke diegene is die daarin als dusdanig wordt aangewezen.

117. De aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n) in de regelgeving moet in overeenstemming zijn met de rol die deze actor(en) in de praktijk spe(e)l(t)(en) en met de zeggenschap die hij heeft (of zij hebben) over welke essentiële middelen voor de verwerking worden ingezet. Anders oordelen, zou niet alleen in strijd zijn met de letter van de tekst van de AVG, maar zou ook de doelstelling van de AVG om een consistent en hoog beschermingsniveau voor natuurlijke personen te waarborgen in gevaar kunnen brengen.

118. Nieuw in het decreet interlandelijke adoptie in te voegen artikel 27/1, §3, tweede lid, preciseert terzake: *"Het Vlaams Centrum voor Adoptie (...) (is) verwerkingsverantwoordelijke als vermeld in artikel 4, 7), (AVG), voor de persoonsgegevens die ze verwerkt"*.

119. De Autoriteit vraagt zich af de aanduiding van het Vlaams Centrum voor Adoptie als verwerkingsverantwoordelijke voor de gegevensverwerkingen uitgevoerd door het Adviescomité interlandelijke adoptie in het kader van de haar ingevolge het decreet interlandelijke adoptie opgedragen adviestaken (artikelen 15/1 en 15/2) mogelijks een vergissing uitmaakt, of dat het Adviescomité interlandelijke adoptie misschien zou moeten worden beschouwd als een verwerker van het Vlaams Centrum voor Adoptie (maar dan niet van de (erkende) adoptiedienst, welke nochtans eveneens om het advies van het Adviescomité interlandelijke adoptie kan verzoeken?).

Verificatie met betrekking tot de correcte aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke dringt zich op.

E. Gegevensverwerking door het Steunpunt Adoptie

120. Het ingevolge artikel 32 van het voorontwerp van decreet nieuw in het decreet interlandelijke adoptie in te voeren artikel 27/1, §4, wil een kader bieden voor de verwerkingen van persoonsgegevens die het Steunpunt Adoptie zal ontplooiën ter verwezenlijking van de haar, in het kader van de interlandelijke adoptie, toegewezen taken en opdrachten.

121. Het, ingevolge het voorontwerp van decreet, te wijzigen artikel 3, 12°, van het decreet interlandelijke adoptie definieert 'Steunpunt Adoptie' als: *"een door de Vlaamse Regering erkende instelling die de taken, vermeld in artikel 7, §2, uitvoert"*.

1. Verwerkingsdoeleinden

122. Volgens artikel 5.1.b) AVG is de verwerking van persoonsgegevens enkel toegestaan voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden.

123. Nieuw artikel 27/1, §4, van het decreet interlandelijke adoptie beperkt zich voor de beschrijving van de door het Steunpunt Adoptie met de verwerking van persoonsgegevens te verwezenlijken doeleinden tot: *"ter uitvoering van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan"*, zonder verdere precisering, noch verwijzing naar de relevante bepalingen van het decreet en de uitvoeringsbesluiten in kwestie. Zulks beantwoordt niet aan een welbepaald en uitdrukkelijk omschreven doeleinde conform artikel 5.1.b) AVG.

124. Artikel 7, §§ 2 en 4 van het decreet interlandelijke adoptie beschrijft de taken van het Steunpunt Adoptie als volgt:

"§2. Het Steunpunt Adoptie heeft de volgende taken:

- 1° informatie verstrekken aan de adoptanten over alle aspecten van adoptie;*
- 2° optreden als informatiepunt inzake nazorg en expertise rond adoptie bevorderen bij het bestaande hulpverleningsaanbod, alsook een netwerk opzetten met bestaande adoptiesensitieve algemene en gespecialiseerde welzijns- en gezondheidsdiensten, en met de trefgroepen van geadopteerden en adoptanten, met het oog op een efficiënte doorverwijzing;*
- 3° fungeren als aanspreek- en oriëntatiepunt voor geadopteerden, adoptanten en afstandsouders;*
- 4° fungeren als vormings- en expertisecentrum;*

5° een documentatie- en informatiecentrum uitbouwen. (...)

§4. Het erkende Steunpunt Adoptie moet, om erkend te blijven of een hernieuwing van zijn erkenning te verkrijgen, de volgende voorschriften naleven: (...)

2° elke adoptant die door het Vlaams Centrum voor Adoptie wordt doorverwezen voor het volgen van een voorbereidingsprogramma aanvaarden en registreren”.

125. In de mate dat het Steunpunt Adoptie in het bijzonder moet fungeren als informatie- en aanspreekpunt voor geadopteerde, adoptanten en afstandsouders, lijkt deze instantie geen uitgebreide inzameling van (zeer gevoelige) persoonsgegevens te behoeven. Enkel het 'aanvaarden en registreren' van elke door het Vlaams Centrum voor Adoptie doorverwezen adoptant voor het volgen van het voorbereidingsprogramma, waarvan sprake in voormeld artikel 7, §4, lijkt een verwerking van -veelal louter (administratieve)- identificatiegegevens te vereisen.

126. Na bevraging terzake preciseert de aanvrager wat volgt: *"Dat klopt, maar in bepaalde omstandigheden begeven geadopteerden, adoptieouders en afstandsouders zich naar het Steunpunt Adoptie met een hulpvraag en daaruit volgend een vraag naar begeleiding. In dat geval wordt door Steunpunt Adoptie een beperkt dossier bijgehouden op te vermijden dat de betrokken persoon steeds weer zijn/haar relaas moet doen. Globaal klopt het dus dat Steunpunt Adoptie op regelmatige basis voornamelijk identificatiegegevens verwerkt, maar sporadisch komen hier ook gevoelige persoonsgegevens bij. Dit valt onder haar taak als 'aanspreekpunt' en informatiepunt inzake nazorg, zoals geregeld bij artikel 7, §2, 2°, van het decreet houdende interlandelijke adoptie."*

127. Voormelde toelichting door de aanvrager overtuigt de Autoriteit niet helemaal en lijkt niet te stroken met de bewoordingen van voormeld artikel 7, §2, waaruit blijkt dat het Steunpunt Adoptie als informatie- en aanspreekpunt de adoptiebetrokkene enkel zal 'doorverwijzen' naar het bestaande hulpverleningsaanbod of naar welzijns- en gezondheidsdiensten (en dus niet zelf '(na)zorg' zal verstrekken). De Autoriteit is voorts van oordeel dat dergelijke 'doorverwijzing' toch ook vrijblijvend zou moeten kunnen en dus niet noodzakelijkerwijze gepaard moet gaan met een verwerking van persoonsgegevens, laat staan een uitgebreide registratie zeer gevoelige persoonsgegevens in de zin van artikelen 9 en/of 10 van de AVG. De Autoriteit stelt bovendien vast dat een uitgebreide taak van (rechtstreekse) begeleiding en zorg voor adoptiebetrokkene reeds is opgedragen aan de (erkende) adoptiedienst, waarvan sprake in het nieuw in het decreet interlandelijke adoptie in te voegen artikel 15.

128. Behoudens herformulering of bijkomende duiding van de taken van het Steunpunt Adoptie, is de Autoriteit van oordeel dat enkel de opdrachten, waarvan sprake in artikel 7, §4, van het decreet interlandelijke adoptie, de verwerking van persoonsgegevens vereisen.

129. De Autoriteit adviseert dienvolgens om, in het nieuw artikel 27/1, §4, eerste lid, van het decreet interlandelijke adoptie, de passage "*ter uitvoering van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan*" te vervangen door een verwijzing naar de concrete bepalingen waarin de opdrachten en taken worden vermeld die effectief een verwerking van persoonsgegevens vereisten.

2. Categorieën van betrokkenen

130. Het nieuw in het decreet interlandelijke adoptie in te voeren artikel 27/1, §4, eerste lid, preciseert uitdrukkelijk dat persoonsgegevens zullen worden verwerkt van *de "kandidaat-adoptant"*, van *de "geadopteerde"* en van *"de afstandsouder"*.

131. In de mate dat de Autoriteit hiervoor vaststelde dat het Steunpunt Adoptie kennelijk enkel ter verwezenlijking van haar opdracht, waarvan sprake onder artikel 7, §4, 2°, van het decreet interlandelijke adoptie (meer bepaald: het aanvaarden en registreren voor het volgen van een voorbereidingsprogramma van elke adoptant die door het Vlaams Centrum voor Adoptie wordt doorverwezen), persoonsgegevens moet verwerken, komt de verwerking van persoonsgegevens van de geadopteerde en de afstandsouder overmatig voor en dus in strijd met artikel 5.1.c) AVG.

3. Categorieën van persoonsgegevens

132. Artikel 5.1.c), AVG bepaalt dat persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt moeten zijn tot wat noodzakelijk is voor de beoogde doeleinden ('minimale gegevensverwerking').

133. Het nieuw in het decreet interlandelijke adoptie in te voegen artikel 27/1, §4, eerste lid, bepaalt: "*Het Steunpunt Adoptie kan ter uitvoering van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan minstens de volgende soorten persoonsgegevens verwerken:*

1° *"van de kandidaat-adoptant:*

- a) identificatiegegevens;*
- b) gegevens over het huwelijk of de huidige vorm van samenleven;*
- c) gegevens over het academische curriculum*
- d) persoonlijkheidskenmerken*
- e) gegevens over traumatische of bijzondere gebeurtenissen;*
- f) gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;*
- g) gegevens over de huidige tewerkstelling;*
- h) gegevens over de loopbaan;*
- i) gegevens over het seksuele leven;*
- j) gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;*

2° *van de geadopteerde:*

- a) identificatiegegevens;*
- b) gegevens over de vorige en de huidige vorm van samenleven;*
- c) gegevens over het academische curriculum;*

- d) *persoonlijkheidskenmerken;*
- e) *raciale of etnische gegevens;*
- f) *gegevens over traumatische of bijzondere gebeurtenissen;*
- g) *gegevens over vrijetijdsbesteding en interesses;*
- h) *gegevens over de huidige tewerkstelling;*
- i) *gegevens over de loopbaan;*
- j) *gegevens over het seksuele leven;*
- k) *gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;*
- l) *gegevens over gewoonten, levensstijl en sociale contacten;*

3° van de afstandsouder:

- a) *identificatiegegevens;*
- b) *gegevens over het huwelijk of de huidige vorm van samenleven;*
- c) *gegevens over het academische curriculum;*
- d) *persoonlijkheidskenmerken;*
- e) *raciale of etnische gegevens;*
- f) *gegevens over traumatische of bijzondere gebeurtenissen;*
- g) *gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;*
- h) *gegevens over de huidige tewerkstelling;*
- i) *gegevens over de loopbaan;*
- j) *gegevens over het seksuele leven;*
- k) *gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;*
- l) *gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;*
- m) *afbeeldingen."*

134. Zoals hiervoor reeds geopperd, komt de verwerking van persoonsgegevens van de geadopteerde en de afstandsouder, ter verwezenlijking van de aan het Steunpunt Adoptie opgedragen taken -zoals ze thans in het te wijzigen artikel 7 van het decreet interlandelijke adoptie worden vermeld-, op het eerste zicht overmatig voor en dus in strijd met artikel 5.1.c) AVG. Een schrapping in voormeld lijst van punten 2° en 3° dringt zich op.

135. De Autoriteit is voorts van oordeel dat de aan het Steunpunt Adoptie ingevolge artikel 7, §4, 2°, van het decreet interlandelijke adoptie, opgedragen taak, meer bepaald: 'het aanvaarden en registreren voor het volgen van een voorbereidingsprogramma van elke adoptant die door het Vlaams Centrum voor Adoptie wordt doorverwezen', kan worden verwezenlijkt aan de hand van een beperkte set van administratieve identificatiegegevens. De andere, veelal gevoelige persoonsgegevens, zoals opgelijst in voormeld punt 1° van b) tot j) komen, behoudens herformulering of bijkomende duiding van de taken van het Steunpunt Adoptie⁶³, overmatig voor en dus in strijd met artikel 5.1.c) AVG. Ook hier dringt schrapping zich op.

4. Bewaartermijn van de persoonsgegevens

⁶³ In voorkomend geval, verwijst de Autoriteit ook hier naar de opmerkingen en bedenkingen die ze eerder in dit advies (onder randnrs. 35 e.v.) formuleerde inzake voorzienbaarheid, transparantie en het principe van minimale gegevensverwerking.

136. Krachtens artikel 5.1.e) AVG mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.

137. Nieuw artikel 27/1, §4, derde en vierde lid, van het decreet interlandelijke adoptie stipuleren: *"De gegevens die worden verzameld in het kader van een verzoek om nazorg en expertise als vermeld in artikel 7, §2, worden vijf jaar bewaard vanaf de laatst gestelde vraag in het dossier in kwestie. De gegevens die worden verzameld in het kader van het voorbereidingsprogramma, vermeld in artikel 7, §4, 2°, worden vijf jaar bewaard na de afronding van de voorbereiding, vermeld in artikel 5 van dit decreet."*

138. In navolging van wat voorafgaat, komt het voorzien van een bewaartermijn voor 'de gegevens die worden verzameld in het kader van een verzoek om nazorg en expertise, als vermeld in artikel 7, §2, overbodig voor. Hiervoor werd immers vastgesteld dat het Steunpunt Adoptie enkel zal fungeren als informatie- en aanspreekpunt en dienvolgens in het kader van een verzoek om (na)zorg de adoptiebetrokkenen enkel zal doorverwijzen en hen niet zelf deze zorg zal verstrekken.

139. De Autoriteit neemt voorts akte van de melding van de aanvrager dat de bewaartermijn van de gegevens, verzameld in het kader van de registratie voor het voorbereidingsprogramma, waarvan sprake in artikel 7, §4, 2°, van het decreet interlandelijke adoptie, zal worden gebracht op zeven jaar en dit onder verwijzing naar de termijn die voorgeschreven is voor het bewaren van bewijsstukken in het kader van subsidies conform artikel 32 van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën, welke bepaalt dat alle boekhoudstukken methodisch worden bewaard gedurende de termijnen, vermeld in artikel III.86, vierde lid, van het Wetboek van Economisch Recht, hetzij zeven jaar. (zie p. 28 van de Memorie van toelichting)

140. De Autoriteit vraagt zich ook hier af of, voor de bewaring van bewijsstukken in het kader van subsidies/overheidsfinanciën, een beperkte set aan eerder administratieve gegevens (in tegenstelling tot de volledige set van alle persoonsgegevens, de uitermate gevoelige categorieën in de zin van artikelen 9 en 10 AVG inclusief) niet kan volstaan. Een bijkomende nuancering in het bewaarbeleid dringt zich op dit vlak op.

5. Verwerkingsverantwoordelijken

141. Artikel 4.7) AVG bepaalt dat voor de verwerkingen waarvan de regelgeving het doel en de middelen vastlegt, de verwerkingsverantwoordelijke diegene is die daarin als dusdanig wordt aangewezen.

142. De aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n) in de regelgeving moet in overeenstemming zijn met de rol die deze actor(en) in de praktijk spe(e)l(t)(en) en met de zeggenschap die hij heeft (of zij hebben) over welke essentiële middelen voor de verwerking worden ingezet. Anders oordelen, zou niet alleen in strijd zijn met de letter van de tekst van de AVG, maar zou ook de doelstelling van de AVG om een consistent en hoog beschermingsniveau voor natuurlijke personen te waarborgen in gevaar kunnen brengen.

143. Nieuw in het decreet interlandelijke adoptie in te voegen artikel 27/1, §4, tweede lid, preciseert terzake: "*Het Steunpunt Adoptie is verwerkingsverantwoordelijke als vermeld in artikel 4, 7), (AVG)*".

144. De Autoriteit neemt akte van voormelde aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke, welke geen bijzondere bedenkingen oproept.

F. Gegevensverwerking door de -in het kader van het voortraject- vergunde organisatie(s)

145. Het ingevolge artikel 34 van het voorontwerp van decreet nieuw in het decreet interlandelijke adoptie in te voeren artikel 27/3, wil een kader bieden voor de verwerkingen van persoonsgegevens die de -in het kader van het voortraject- vergunde organisatie(s) zal (zullen) ontplooiën ter verwezenlijking van de haar/hen, in het kader van de interlandelijke adoptie, toegewezen taken en opdrachten.

146. Het nieuw in het decreet interlandelijke adoptie in te voeren artikel 4, §2 preciseert: "*Het voortraject, vermeld in paragraaf 1, wordt gevolgd bij een organisatie of organisaties die het agentschap heeft vergund in overeenstemming met de vergunningsvoorwaarden en conform de vergunningsprocedure die de Vlaamse Regering bepaalt.*"

1. Verwerkingsdoeleinden

147. Volgens artikel 5.1.b) AVG is de verwerking van persoonsgegevens enkel toegestaan voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden.

148. Nieuw artikel 27/3, eerste lid, van het decreet interlandelijke adoptie beperkt zich voor beschrijving van de door voormelde -in het kader van het voortraject- vergunde organisatie(s) met de verwerking van persoonsgegevens te verwezenlijken doeleinden tot: "*ter uitvoering van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan*", zonder verdere precisering, noch verwijzing naar de relevante

bepalingen van het decreet en de uitvoeringsbesluiten in kwestie. Zulks beantwoordt niet aan een welbepaald en uitdrukkelijk omschreven doeleinde conform artikel 5.1.b) AVG.

149. Het ingevolge het voorontwerp van decreet, te wijzigen artikel 4 van het decreet interlandelijke adoptie beschrijft de taken van de -in het kader van het voortraject- vergunde organisatie(s) als volgt:

"§1. Kandidaten voor adoptie die gehouden zijn tot de voorbereiding, vermeld in artikel 346-2, eerste lid, en artikel 361-1, tweede lid, van het oud Burgerlijk Wetboek, en kandidaten voor pleegzorg, die een attest als vermeld in artikel 14, §1, van het decreet van 29 juni 2012 houdende de organisatie van pleegzorg, willen krijgen, doorlopen een gezamenlijk voortraject.

Het programma van het voortraject, vermeld in het eerste lid, wordt opgebouwd rond de volgende doelstellingen:

- 1° informeren;*
- 2° sensibiliseren;*
- 3° voorbereiden;*
- 4° doorverwijzen;*
- 5° adviseren;*
- 6° geschiktheid onderzoeken;*

Het voortraject, vermeld in het eerste lid, behelst het maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 1231-1/4 van het Gerechtelijk Wetboek.⁶⁴

Het programma, vermeld in het tweede lid, de inhoud, minimumduur en werkwijze van het voortraject, vermeld in het eerste lid, met inbegrip van het maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 1231-1/4 van het Gerechtelijk Wetboek, worden verder uitgewerkt door het agentschap in overeenstemming met de bepalingen die de Vlaamse Regering bepaalt.

§2. Het voortraject, vermeld in paragraaf 1, wordt gevolgd bij een organisatie of organisaties die het agentschap heeft vergund in overeenstemming met de vergunningsvoorwaarden en conform de vergunningsprocedure die de Vlaamse Regering bepaalt. (...)

§3. Nadat het voortraject, vermeld in paragraaf 1, is afgerond, ontvangt de kandidaat-adoptant het attest, vermeld in artikel 1231-1/2, tweede lid, 2° van het Gerechtelijk Wetboek. Het voormelde attest wordt op straffe van verval samen met het verzoekschrift, vermeld in artikel 1231-1/2 van het Gerechtelijk Wetboek, binnen een jaar na uitreiking ervan neergelegd op de griffie van de familierechtbank."

150. De Autoriteit stelt vast dat het -door de terzake vergunde organisatie(s)- voor(bereidings)traject, grotendeels (inzonderheid de punten 1° tot 5° van voormeld artikel 4, §1:

⁶⁴ De Memorie van toelichting (p. 19) en de door de aanvrager bijkomende verschaftte toelichting, verduidelijken dat het maatschappelijk onderzoek naar de geschiktheid om te adopteren nog tot 31/12/2025 zal worden uitgevoerd door de 'dienst maatschappelijk onderzoek' (cf. supra, onder randnrs. 82 e.v. van onderhavig advies) en vanaf 01/01/2026 zal verlopen in het kader van het voortraject, hetwelk aan de terzake vergunde organisatie(s) als taak wordt opgedragen. Op die datum zullen hiertoe de verwijzingen naar de 'dienst maatschappelijk onderzoek' in het decreet interlandelijke adoptie worden opgeven en treedt het nieuwe artikel 4 (inzake het voortraject dat het maatschappelijk onderzoek behelst) in werking.

'informereren, sensibiliseren, voorbereiden, doorverwijzen, ...')⁶⁵ kan worden verwezenlijkt zonder een omstandige verwerking van een veelheid aan uitermate gevoelige persoonsgegevens van de kandidaat-adoptant. Na bevraging van de aanvrager terzake bevestigt deze dat hiervoor identificatiegegevens zouden moeten volstaan, nu deze moeten worden vermeld op het attest dat de betrokkene ontvangt, als bewijs van het volgen van het voortraject, dat aan de familierechtbank moet worden voorgelegd in het kader van de procedure houdende vaststelling van de geschiktheid om te adopteren.

151. De Autoriteit adviseert dienvolgens om, in het nieuw artikel 27/3, eerste lid, van het decreet interlandelijke adoptie, de passage "*ter uitvoering van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan*" te vervangen door een verwijzing naar de concrete bepalingen waarin de opdrachten en taken worden vermeld die effectief een verwerking van persoonsgegevens vereisen. Met het oog op de voorzienbaarheid en transparantie van de gegevensverwerking, kan daarbij een onderscheid worden gemaakt tussen de onderdelen van het voortraject welke kunnen volstaan met de verwerking van (administratieve) identificatiegegevens, enerzijds, en het onderdeel van het voortraject, inzonderheid het geschiktheidsonderzoek, waarvoor een meer omstandige verwerking van ook uitermate gevoelige persoonsgegevens noodzakelijk is.

2. Categorieën van betrokkenen

152. Het nieuw in het decreet interlandelijke adoptie in te voeren artikel 27/3, eerste lid, preciseert uitdrukkelijk dat persoonsgegevens zullen worden verwerkt van *de "kandidaat-adoptant"*. Het is daarmee duidelijk welke 'de categorieën van betrokkenen' zijn wiens gegevens door de -in het kader van het voortraject- vergunde instantie(s) zullen worden verwerkt. Dit roept geen bijzondere bedenkingen op.

3. Categorieën van persoonsgegevens

153. Artikel 5.1.c), AVG bepaalt dat persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt moeten zijn tot wat noodzakelijk is voor de beoogde doeleinden ('minimale gegevensverwerking').

154. Het nieuw in het decreet interlandelijke adoptie in te voegen artikel 27/3, eerste lid bepaalt: "*De vergunde organisatie of organisaties, vermeld in artikel 4, §2, van dit decreet, verwerken ter uitvoering van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan minstens de volgende soorten persoonsgegevens van de kandidaat-adoptant:*

1° identificatiegegevens;

⁶⁵ Na bevraging van de aanvrager, preciseert deze dat de inhoud van het voorbereidingsprogramma, zoals geregeld bij het besluit van de Vlaamse regering van *betreffende de voorbereiding bij adoptie*

- 2° gegevens over de financiële middelen en beroepsactiviteiten;
- 3° persoonlijkheidskenmerken;
- 4° gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;
- 5° sociaalpsychologische capaciteiten;
- 6° woningkenmerken;
- 7° fysieke gegevens;
- 8° gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;
- 9° gegevens over het huidige of het vorige huwelijk of de vorm van samenleven;
- 10° gegevens over de huidige tewerkstelling;
- 11° gegevens over de loopbaan;
- 12° gegevens over de organisatie van het werk;
- 13° gegevens over de lichamelijke en psychische gezondheid;
- 14° afbeeldingen;
- 15° raciale of etnische gegevens;
- 16° gegevens over het seksuele leven;
- 17° gegevens over het academische curriculum;
- 18° gegevens over de talenkennis;
- 19° gegevens over de wettelijke bekwaamheid om te adopteren;
- 20° justitiële gegevens als vermeld in artikel 10 (AVG);
- 21° gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;
- 22° rijksregisternummer;
- 23° gegevens over traumatische of bijzondere gebeurtenissen.”

155. De Autoriteit merkt vooreerst ook hier op dat de normatieve omkadering van een gegevensverwerking moet voorzien in een exhaustieve oplijsting van de te verwerken (categorieën van) persoonsgegevens; het woord "*minstens*" dient dan ook te worden geschrapt uit de eerste zin van voormeld nieuw artikel 27/3.

156. Zoals hiervoor reeds aangehaald, adviseert de Autoriteit, bij voormelde oplijsting aan te geven dat de onderdelen van het voortraject, waarvan sprake voormeld nieuw artikel 5, §1, tweede lid, punten 1° tot 5° van het decreet interlandelijke adoptie, zullen worden verwezenlijkt aan de hand van (administratieve) identificatiegegevens en dat enkel het geschiktheidsonderzoek, waarvan sprake in voormeld nieuw artikel 5, §1, tweede lid, punt 6° van het decreet interlandelijke adoptie, een meer omstandige verwerkingen van ook uitermate gevoelige persoonsgegevens vereist.

157. Wat de volledige lijst van te verwerken persoonsgegevens van de kandidaat-adoptant betreft, zoals vermeld in het nieuw in te voegen artikel 27/3, eerste lid, verwijst de Autoriteit naar de opmerkingen en bedenkingen die ze eerder in dit advies (onder randnrs. 35 e.v.) formuleerde inzake voorzienbaarheid, transparantie en het principe van minimale gegevensverwerking, welke ook hier onverkort van toepassing zijn

3. Bewaartermijn van de persoonsgegevens

158. Krachtens artikel 5.1.e) AVG mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.

159. Nieuw in het decreet interlandelijke adoptie in te voegen artikel 27/3, derde lid stipuleert: "*De gegevens die worden verzameld in het kader van het voortraject, vermeld in artikel 4, §1, van dit decreet, worden bewaard tot zeven jaar na de afronding van het voorbereidingstraject, vermeld in artikel 4, §1, van dit decreet.*"

160. De Autoriteit neemt voorts akte van duiding inzake deze termijn in de Memorie van toelichting (p. 28) en door de aanvrager, meer bepaald dat deze termijn is voorgeschreven voor het bewaren van bewijsstukken in het kader van subsidies conform artikel 32 van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën, welke bepaalt dat alle boekhoudstukken methodisch worden bewaard gedurende de termijnen, vermeld in artikel III.86, vierde lid, van het Wetboek van Economisch Recht.

161. De Autoriteit vraagt zich af of, voor de bewaring van bewijsstukken in het kader van subsidies/overheidsfinanciën, een beperkte set aan eerder administratieve gegevens (in tegenstelling tot de volledige set van alle persoonsgegevens, de uitermate gevoelige categorieën in de zin van artikelen 9 en 10 AVG inclusief) niet kan volstaan. Een bijkomende nuancering in het bewaarbeleid dringt zich op dit vlak op.

4. Verwerkingsverantwoordelijken

162. Artikel 4.7) AVG bepaalt dat voor de verwerkingen waarvan de regelgeving het doel en de middelen vastlegt, de verwerkingsverantwoordelijke diegene is die daarin als dusdanig wordt aangewezen.

163. De aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n) in de regelgeving moet in overeenstemming zijn met de rol die deze actor(en) in de praktijk spe(e)l(t)(en) en met de zeggenschap die hij heeft (of zij hebben) over welke essentiële middelen voor de verwerking worden ingezet. Anders oordelen, zou niet alleen in strijd zijn met de letter van de tekst van de AVG, maar zou ook de doelstelling van de AVG om een consistent en hoog beschermingsniveau voor natuurlijke personen te waarborgen in gevaar kunnen brengen.

164. Nieuw in het decreet interlandelijke adoptie in te voeren artikel 27/3, tweede lid, preciseert terzake: "*De vergunde organisaties zijn verwerkingsverantwoordelijke als vermeld in artikel 4, 7), (AVG)*".

165. De Autoriteit neemt akte van deze uitdrukkelijk aanduiding, welke op zich geen bijzondere bedenkingen oproept.

166. In de mate dat een uitdrukkelijke aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n) ook de uitoefening door de betrokkenen van de hen door de AVG toegekende rechten, moet faciliteren en duidelijk maakt op wie de verantwoordelijkheden terzake rusten, lijkt enige publiciteit omtrent de concreet -in het kader van het voortraject- vergunde organisatie(s) gepast.⁶⁶

G. Gegevensuitwisselingen tussen de verschillende instanties die tussenkomen in een interlandelijk adoptietraject

167. Het ingevolge artikel 33 van het voorontwerp van decreet nieuw in het decreet interlandelijke adoptie in te voegen artikel 27/2 stipuleert in deze context:

"Het Vlaams Centrum voor Adoptie wisselt in het kader van de uitvoering van dit decreet en de uitvoeringsbepalingen ervan de volgende persoonsgegevens uit met de volgende instanties:

- 1° *met Steunpunt Adoptie de gegevens, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, 1°, a) en c), van dit decreet, in het kader van taken, vermeld in artikel 7 van dit decreet;*
- 2° *met de dienst voor maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 11, §1, van dit decreet, de gegevens, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, 1°, van dit decreet, in het kader van het maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 1231-1/4 van het Gerechtelijk Wetboek en ter uitvoering van de bepalingen van het Samenwerkingsakkoord;*
- 3° *met de familierechtbank:*
 - a. *de gegevens, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, 1°, van dit decreet, in het kader van het maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 1231-1/4 van het Gerechtelijk Wetboek, en het onderzoek, vermeld in artikel 1231-1/11 van het Gerechtelijk Wetboek;*
 - b. *de gegevens, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, 2°, van dit decreet, in het kader van het maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 1231-35 van het Gerechtelijk Wetboek;*
 - c. *de gegevens, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, van dit decreet, in het kader van de maatschappelijke onderzoeken, vermeld in artikel 1231-6, eerste lid van het Gerechtelijk Wetboek;*
- 4° *met de dienst voor binnenlandse adoptie, vermeld in artikel 13 van het decreet binnenlandse adoptie van 3 juli 2015:*

⁶⁶ Een aanduiding van de vergunde organisatie(s) bij ministerieel besluit, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad, lijkt aangewezen. (zie naar analogie randnr.52 van advies nr. 35/2023 van 9 februari 2023 *sur un projet de décret introduisant dans le Code wallon de l'Action sociale et de la santé des dispositions relatives aux programmes de médecine préventive*)

- a. *de gegevens, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, 2° en 3°, van dit decreet, in het kader van het maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 1231-35 van het Gerechtelijk Wetboek;*
 - b. *de gegevens, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, 2° en 3° van dit decreet, in het kader van het maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 1231-6, eerste lid van het Gerechtelijk Wetboek;*
- 5° *met de federale centrale autoriteit de gegevens, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, van dit decreet, ter uitvoering van artikel 346-2/1, 361-2, 361-6, 362-1, 362-3, 363-2, 363-3, 365-6 van het oud Burgerlijk Wetboek, artikel 1231-34, 1231-35 en 1231-42 van het Gerechtelijk Wetboek en artikel 6/1, 9 en 10 van het samenwerkingsakkoord;*
- 6° *met de vergunde adoptiedienst de gegevens, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, van dit decreet, in het kader van de taken, vermeld in artikel 14 tot en met 15/2 van dit decreet;*
- 7° *met de bevoegde autoriteit inzake adoptie in het herkomstland de gegevens, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, van dit decreet, ter uitvoering van artikel 361-2/1, 361-3, 361-4, 361-5, 363-4 van het oud Burgerlijk Wetboek en ter uitvoering van de bepalingen van het Haags Verdrag;*
- 8° *met het agentschap, de gegevens, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, 1°, punt a) en 2°, punt a) en j), van dit decreet, in het kader van de vaststelling van de gevolgen van de aandoening waaruit een specifieke ondersteuningsbehoefte voortvloeit als vermeld in artikel 16 van het Groeipakketdecreet van 2018 en het besluit van de Vlaamse Regering van 7 december 2018 betreffende de nadere regels voor het verkrijgen van een zorgtoeslag."*

168. Het ingevolge artikel 35 van het voorontwerp van decreet nieuw in het decreet interlandelijke adoptie in te voegen artikel 27/4 stipuleert in deze context:

"Het Vlaams Centrum voor Adoptie wisselt in het kader van de uitvoering van dit decreet en de uitvoeringsbepalingen ervan met de vergunde organisatie of organisaties, vermeld in artikel 4, §2, van dit decreet, en de diensten voor pleegzorg, vermeld in artikel 7 van het decreet van 29 juni 2012 houdende de organisatie van pleegzorg, de gegevens uit, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, 1°, van dit decreet, in het kader van het voortraject, vermeld in artikel 4, §1, van dit decreet.

169. De Autoriteit neemt akte van deze gedetailleerde beschrijving van de verschillende instanties die in het kader van een interlandelijk adoptietraject onderling gegevens uitwisselen, waarbij wordt gepreciseerd om welke (persoons)gegevens het gaat evenals de redenen waarom (onder verwijzing naar de respectievelijke regelgevende bepalingen) deze worden verstrekt.

170. Onder voorbehoud van de opmerkingen en bedenkingen die de Autoriteit eerder in dit advies (onder randnrs. 35 e.v.) formuleerde inzake voorzienbaarheid, transparantie en het principe van minimale gegevensverwerking, meent de Autoriteit dat het merendeel van voormelde gegevensuitwisselingen geen bijzondere bedenkingen behoeven, nu ze kaderen in de aan de diverse instanties ingevolge de bepalingen uit het Haags Adoptieverdrag en ingevolge geïdentificeerde nationale bepalingen opgedragen taken en opdrachten.

171. De Autoriteit merkt enkel, met betrekking voormeld nieuw artikel 27/1, 1°, op dat in de mate dat de Autoriteit van oordeel is dat het Steunpunt Adoptie voor de verwezenlijking van haar 'registratietaak' kan volstaan met een beperkte set van administratieve identificatiegegevens, deze instantie geen nood heeft aan 'persoonlijkheidskenmerken' van de kandidaat-adoptant.

OM DEZE REDENEN

de Autoriteit,

is van oordeel dat een herwerking zich opdringt van de voor advies voorgelegde artikelen van het voorontwerp van decreet:

- voor wat betreft de gegevensverwerkingen door het Vlaams Centrum voor Adoptie conform de opmerkingen in randnrs. 21-59;
- voor wat betreft de gegevensverwerkingen door de (erkende) adoptiedienst conform de opmerkingen in randnrs. 60-78;
- voor wat betreft de gegevensverwerkingen door de dienst voor maatschappelijk onderzoek conform de opmerkingen in randnrs. 79-99;
- voor wat betreft de gegevensverwerkingen door het Adviescomité interlandelijke adoptie conform de opmerkingen in randnrs. 100-119;
- voor wat betreft de gegevensverwerkingen door het Steunpunt Adoptie conform de opmerkingen in randnrs. 120-144;
- voor wat betreft de gegevensverwerkingen door de -in het kader van het voortraject- vergunde organisatie(s) conform de opmerkingen in randnrs. 145-166;

wijst op het belang van volgende elementen:

- een correcte invulling en implementering van het legaliteits- en voorzienbaarheidsbeginsel (zie randnrs. 11 en 12);

- het uitvoeren van een gegevensbeschermingseffectbeoordeling voor grootschalige verwerkingen van bijzondere categorieën van persoonsgegevens, waarvan sprake in zowel artikel 9 als artikel 10 AVG (zie randnr. 20).

Voor het Kenniscentrum,
(get.) Cédrine Morlière, Directeur